

Impbatio. alcoram

Sanctis xpiane fidei cultorib⁹. sanctarumq³
virtutu⁹ zelatorib⁹. ¶ Frater antonius dela
pegna sacratissimi ordinis pdicator⁹ in pro
uincia hyspanie inutilis. ac immeritissimus
prior prouincialis. S. P. D. Scio. Vera bo
na neminem assequi posse: qui extra euange
licam legem degit: et a christo domino nostro est alien⁹. Quia
igitur mahumet⁹ christiane religionis inimicissimus ho
stis ac seuerissimus persecutor. in sua quemq³ religione salua
ri hominem censeat: si alioquin caste iusteq³ viuatur: nisi ma
humetica traditione relicta: ad aliam transierit. Et in ea scrip
tum sit (est enim sibi ipsi sepe contraria:) nulli salutem pa
tere nisi in ea. Nos vero. contra sentimus: Et certi sumus:
via vite soli xpiano (si bene agat) aperta esse. Nosq³ in luce am
bulantes: neq³ offendim⁹ ad lapide pedes nros: et ne sarraceni
offendat: magnopere cupientes. et ultra ne decipiant: lumē of
ferre desiderantes: nrm in dno tactauimus cogitatu⁹. vt viam
ostenderet: p qua facili⁹ sarracenoz multitudinē ad gregem
dominicu⁹ reducere possemus: creature enī dei sunt et oues:
sed errabūde extra caulas: in alienis pascuis procul ab ouī
li dñico letiferu⁹ carpentes cibū. pestifera alunt herba. ape
rui os meū: et dñs impleuit illud. Quis stili officio describe
re incepissem ea q meo ingentolo se offerebāt: diuina ppinā
te clemētia. libellū reperi sub modio positum. et sub puluere
vetustissimo absconditū. obliuioniq³ a magnis tpsibus tradi
tū. a venerabili pfeffe Ricoldo florētino nre sacratissime re
ligiōis pffesso. ac sacre theologie dignissimo pffessore editū.
Quē vt vidī: qcqd lucubrauerā q̄citius ad nihilū redige
re nō dubitauī: sed de tenebris in lucē. de sub modio sup cā
delabru⁹ tāq³ lucernā ardentē in domo dñi (vt q ingrederen
tur lumē viderēt) educere et ponere: ac arte impressoria com
municare modis oibus elaborauī. Suscipiat igit charitas
vra tā in signe. tāq³ delectabilissimū: et nō min⁹ vtilissimū
opus. Quod nō modo recreationi vestre: verū et animarum
cunctaru⁹ saluti summopere pro futurū credimus. Valete in
xpo iesu. qui est benedictus in secula. Amen.

**Incipit libellus fratris nicolai ordinis fratrum pre
dicatorum sacre theologie professoris contra legem
sarracenorum: prohemium.**

Uot sunt dies ser

ui tui: quādo facies depersequē-
tibus me iudiciū. Narrauerunt
mibi iniqui fabulationes sed nō
vt lex tua. Omnia mādāta tua ve-
ritas iniqui persecuti sunt me ad-
iūua me. ps. cxviii. Verba sunt ec-
clesie militātis q̄ suspirat ⁊ inge-

mis cīt granata diuersis afflictionibus. a qbus diuino auxi-
lio liberari cōfidit. Et licet innumeras passiōes ⁊ tribulati-
on es ecclesia patiat. oēs tamē ad tres generaliter reducun-
tur. **P**rimo nāq; passa est rabiē manifeste persecutiōis a
tirānis paganis et hoc precipue a passiōe xpi vsq; ad tpa cō-
stantini. Videlicet trecētis decem annis. quo tēpore roma-
ni qui tenebāt monarchiā mundi. et alij pagani per mundū
in numeros sc̄tōs dei martyres occiderūt. ⁊ pro illo tēpore
dauid ecclesie cōpatiēns dicit. Quot sunt dies serui tui. q̄n-
do facies depersequētib; me iudiciū. Sed clamāte ad de-
um sc̄tōrum sanguine coruscantib; etiā miraculis subito fa-
cta est mutatio dextre excelsi. ⁊ qui erāt xpianorū persecuto-
res facti sunt ecclesiarū fundatores ⁊ belli triumphales du-
ces. **S**ed statim surrexit persecutio secūda hereticorum.
Statim enim aparuit dracho truculētissim⁹ de cauerna. frē-
dens ⁊ fremens ⁊ insibillās diuersos errores. arrij. sabelij.
macedonij ⁊ aliorū hereticorū. ⁊ pro illo tēpore maxime di-
cebat dauid. Narrauerūt mibi iniqui fabulationes sed nō
vt lex tua. Sed datū est tunc ⁊ aditū ecclesie lumē doctrine
⁊ multiplicati sunt doctores qui sacram scripturam aperue-
runt. s. ylarus. Agustinus. Ieronimus. Gregori⁹. Insur-
rexerūt etiā sc̄ti patres in deserto cū simplicitate et perfec-

a ij

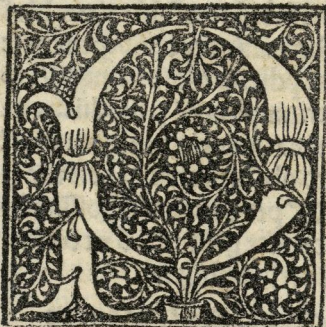

et de vite. vt hos drachōis etiā fragili filo canabino ⁊ stupeo
ligares. ⁊ efficacia scripturarū obstructū est loquentiū iniq̃.
Sed statim post: tertia pestis inualuit. s. periculū in falsis fra-
tribus. Unde statim post t̃p̃a beati gregoriū tribulatio inua-
luit hominū mente corruptorū. in ypocrisi loquentiū menda-
ciū. et orite sunt tot fictiones et tot falsitates vite. doctrine
iusticieq̃. q̃ vix inueniūt aliq̃ tyrānus et malefactor q̃ non
inueniat excusatores et blāditores ⁊ vix ē inueniūt aliq̃ ita
p̃fectus q̃ nō sint cōtra eū latratores ⁊ detractores. Et ista
pestis cōtra ecclesiā durabit vsq̃ in senectā ⁊ seuiū eius. vt
nō sit ei spes nisi in auxilio diuino et permanentia veritatis
Unde et pro isto tēpore dauid dicit. Oīa mādara tua veritas
inīq̃ persecuti sunt me adiuua me. Quasi dicat. Et si veri-
tas ad tēpus in terra prosterñitur oportet tñ q̃ q̃ citius re-
surgat et efficaciter cognoscat. ⁊ maxime adiuuante diuino
auxilio. In hoc igit̃. tertio statu. s. post tēpora beati gregoriū
t̃p̃e eraclij surrexit cōtra ecclesiā dei et cōtra veritatē q̃dam
dracho diabolicus homo lubricus et obscenis actib⁹ dedi-
tus. noīe mahumet⁹. q̃ consilio illi⁹ dauidio q̃ mendax est et
pater eius. legē mendacissimā et nephariā cōposuit. q̃ si ex
ore dei. q̃ legē apellauit alchoranū. q̃ si collectariū precep-
torū dei. hic mahumet⁹ sup̃ alios q̃ vnq̃ fuerūt persecut⁹
est ecclesiā dei. Nō enī vno modo sed oībus tribus genera-
liter efferat. Unde modo per tyrannidē sentiēdo. Et modo
p̃ legē seducēdo. modo per ypocrisim simplices subuerten-
do. iā magnā partē toti⁹ orbis seduxit permissione dei q̃ ter-
ribilis est in cōsilijs sup̃ filios hominū. ¶ Ego igit̃ fra-
ricold⁹ minim⁹ in ordine fr̃m p̃dicatoz. de tāta dāpnatiōe cō-
dolēs cogitauī vias antiq̃s ⁊ cōverti pedes meos in testimo-
nia dei. Unde cū transissem mariā ⁊ desertā. ⁊ puenissem ad
famosissimā ciuitatē sarracenoz. valdachū. vbi generale ip̃s
sorū ⁊ solenne habet studiū. ibi pariter linguā ⁊ litterā ara-
bicā didici. ⁊ legē eoz diligētissime relegēs. et studiose i sco-
lis ⁊ cū mg̃is ip̃soz frequēter conferēs. magis ac magis p̃
experiētiā apprehēdi p̃uersitatē p̃dictę legis. Et cū incepit.

sem in latinū trāsferre: tot inueni fabulas ⁊ falsitates ⁊ blasphemias. ⁊ eadē p oīa locis creberrimis repetita: q tūc attestatus dimisi. Et su attritione de p̄dictis blasphemijs scripsi quasdā epistolas ad ecclesā triumphantē p modū q̄relle amaricati animi. Nunc aut est mea intentio. de summa veritate cōfisis cōfutare principales obsecitates tā perfide legis. ⁊ dare occasionē alijs fratrib⁹ per quē modū possint facilius reuocare ad deū sectatores tāte pfide. Qd vt cōuenienti⁹ fiat: totū opus p capitula certa distinxī.

¶ Distinctio capitulorum.

- ¶** Primū capitulū cōtinet p̄ncipales illi⁹ legis errores.
 - ¶** Secundū. quis modus seruandus est cum eis.
 - ¶** Tertiu⁹ ē ostēdere q lex illa nō est lex dei. qz nō attestatur ei. nec lex noua. nec vetus. Ex quo sarraceni tenent recipere auctoritatē veteris testamēti et euangelij.
 - ¶** Quartū ē q nō hēt stilū neqz modū legib⁹ dei alijs cōsonū
 - ¶** Quintū est. qz nō cōcordat in sentētia cū aliquo alio.
 - ¶** Sextū est. qz in multis cōtradicit etiā sibi ipsi.
 - ¶** Septimū est. qz nō attestatur ei aliq⁹ miraculū.
 - ¶** Octauū est. qz nō est rationalis.
 - ¶** Nonū est. qz cōtinet falsitates apertas.
 - ¶** Decimū est. qz violēta. Et de uenientib⁹ ad ipsam legē.
 - ¶** Undecimū. qz inordinata.
 - ¶** Duodecimum. quā mala.
 - ¶** Tertium decimū. de institutione alchorani. et quis fuit auctor et inuentor illius legis.
 - ¶** Quartū decimū. de fictione improbabillissime visiois.
 - ¶** Quintū decimū continet sex questiones communes sup alchoranum.
 - ¶** Sextū decimū. de prebennētia euāgelij ad alchoranū.
 - ¶** Decimū septimū ē. respōsio sarracenoz ad predicta.
- ¶ In hoc primo capitulo signātur p̄ncipales errores legis sarracenorum.**

¶ Rimo igitur o

portet scire q sūt pncipales errores quos lex sarracenoz ponit: in quib⁹ maxime legi dei cōtrariat. Et sciendū q oīum antiquoz hereticoz feces. q̄s diabolus in alios sparsim seminauerat simul in mahumetū reuomuit. Ipse nāq; mahumet⁹

cū sabellio negat trinitatē. Ponit enī in diuinis quendā binarium q est numer⁹ infamis ⁊ alteritatis pncipiū. Ponit enī ipsā diuinā essenciā ⁊ eius aīam q̄si alterā ⁊ diuersā unde deū pluralitē loquentē introducit in alchorano. ⁊ sic videtur ipsa ⁊ ipse xps alterius essencie a deo. ⁊ deo minor ⁊ ei subditus. et in hoc cōuenit cū arrīo ⁊ eunomio. q ponebāt xpm purā creaturā licet excelentissimā. Et videt⁹ hec positio a platonicoz dictis exorta. q ponebāt sūmū deū p̄em et creatorē oīum rerū. a quo primit⁹ efluxisse dicebāt q̄ndam mētē in q̄ essent forme oīum rerū: superior oībus alijs reb⁹ q̄ paternū intellectū noiabant. et post hāc aīam mūdi deinde alias creaturas. ¶ Quod ergo in scripturis sacris de dei filio dicit⁹. hoc de mētē intelligebāt. ⁊ p̄cipue q; sacra scriptura dei filiū dei sapientiā noiabat ⁊ verbū dei. Qui etiā opīnioni cōsonat opīnio auicene. q supra aīam p̄mī celi ponit in telligentiā p̄mā mouentē p̄mū celū supra quā vlteri⁹ deū in sūmo ponebat. Sic igit⁹ arrīani de dei filio suspicati sūt. q̄ esset quedā creatura supeminēs oībus alijs creaturis q̄ mediatē de⁹ oīa creasset. ¶ Mahumet⁹ itaq; ponit xpm hoīem sanctissimū ⁊ virtuosissimū sup oēs alios hoīes. ⁊ exp̄ssē videt⁹ eo aliquid ponere vltra hoīez. ¶ Noīat enī ipsū verbū dei spūm dei. ⁊ aīam dei. ¶ Qd tñ in veritate dicat⁹ deus: omnino deridet. ¶ Ad qd cōfirmandū duo p̄cipue inducit. vnū q; ipse xps hoc de se nunq; aseruit nec dixit. aliud q; ipse videt⁹ dixisse contrariū. ¶ Unde dicit mahumet⁹. x̄piāni dicūt xpm es

se deū: et ipse xps dixit iudeis. adorare deū meū et deū vrm
dñm meū et dñm vrm. hec igit̃ proluxus exposuit vt manife-
ste sciat̃ q̃ illud qđ diabolus in mūdo incepit per arrtū: sed
cōsumare nō potuit: postea repescēte in ecclesia feruore et cre-
scente malicia p̃ mahumetū cōpleuit. deinde tñ ad plenum
cōsumabit maliciā p̃ antixpm. q̃ suadebit mūdo q̃ xps nec
est deus nec verus de⁹ fuerit. nec filius dei nec bon⁹ homo.
¶ Sūma vero intētio mahumeti est q̃ xps nec est verus de⁹
nec dei fili⁹: sed homo quidā sapiēs et sct⁹ et propheta ma-
ximus: sine p̃re. et de virgine nat⁹. et in hoc cōuenit cū carpo-
crate heretico. ¶ Afferit etiā mahumetus q̃ deus nō potest
habere filiū q̃ nō habet vxorē. et in hoc cōuenit cū carpo-
crate heretico. ¶ Adidit etiā q̃ si de⁹ haberet filiū: tot⁹ mū-
dus esset in periculo: q̃ esset inter eos scisma. et in hoc con-
uenit cū cerdonio heretico et cū iudeis. ¶ Afferit etiā q̃ iu-
dei nō occiderūt xpm nec crucifixerūt sed quendā ei similē.
¶ Adidit etiā q̃ deus trāstulit xpm ad se: sed aparebit cir-
ca finē mundi: et occidet antexpm. et postea deus faciet euz
mori. Et q̃ negat xpi passionē negat oia sacramēta ecclesie.
q̃ ex passione xpi efficacitā habēt. et in hoc cōuenit cū donati-
stis hereticis. ¶ Dicit etiā q̃ demones possunt saluari per
alchoranū: et q̃ ipse audito alchorano multi ex eis facti sūt
sarraceni. Et in hoc aliq̃liter imitat⁹ origenem q̃ dixit q̃ ad
huc demones saluabunt⁹. ¶ Dicit etiā q̃ q̃ndo deus misit
p̃ eo gabrielē q̃ ipse iuit ad eū et deus imposuit ei manus. et
sensit tantā frigiditatē tactus a deo inter humores. q̃ per-
uenit frigiditas usq̃ ad medullā spine dorsi. et in hoc cōue-
nit cū antropomortitis. q̃ ponūt deū corporeū. ¶ Dicit etiā
spūm sctūm esse creaturā. et in hoc cōuenit cū macedonio.
¶ Dicit etiā q̃ angeli facti sunt demones q̃ noluerunt ad
p̃ceptū dei adorare adā. In hoc aut̃. omnino neminem imi-
tatur. ¶ Ponit etiā mahumet⁹ q̃ vltima hoīs beatitudo
est in comedēdo et luxuriādo in vestibus preciosis et in ortis
p̃riguis. et in hoc cōuenit cū cherinto. et cū qbusdā antiqs
paganis. ¶ Dicit etiā circuncisionē esse teneandā: et in hoc

conuenit cum ebione heretico. Concedit pluralitatē vxorū
et cōcubinay: et ancillarū quotquot quisq; ceperit i bello: et
pōt nutrire: accipe etiā indifferēter vxores aliorū. et in hoc
videt cōuenire cū nicholaitis hereticis. Dicit etiā occiden-
dos oēs q nō credūt suā legē. nisi soluāt tributū. Videt etiā
cōcedere sodomīā tam cū viro q̄s cū muliere. in capitulo. de
uacca. Licet ipsi paliēt quibusdā honestis expositionibus.
Hec autē fuit tota sua intētio ut resicaret q̄cquid erat ardu-
um in credendo. et quicquid erat difficile in operādo. et cōcede-
re omnia: ad q̄ mūdani homīes prouiderāt et maxime arabes
scz gulā. luxuriā et rapinā. De vtutibus autē puta: de humi-
litate vel patiētia vel de pace: vel abstinētia: vel de caritate
dei vel pximi vel de vltimo fine: nihil notabile dixit. Et q̄
de oībus istis poterat eius falsitas et malicia deprehēdit: tan-
per vetus quā per nouū testamētū. q̄s p dicta philosophorū
qui de vtutib⁹ et de vltimo fine hoīs tractauerūt: ipse man-
dauit. q̄ nihil oīno crederēt: qd esset cōtrariū huic legi. sed
asserēs cōtrariū occideret. Ipse tamē multū comedat psal-
teriū et alios pphetas. et iob et legē moysi. sed sup oīa alia co-
mēdat euangeliū xpī. et dicit: q̄ xps de ipso pphetauit in euā-
gelio dicēs. Annūtio vobis denūtio dei: q̄ post me veniet: et
nomē eius mahumetus. hoc autē nomē asseruit esse scriptū
ab eterno in throno dei insupiori parte ad dexterā. Ad hec
autē omnia credēda: nō ostēdit miraculū. sed nudauit enses
et ait se missum fuisse a deo: nō in virtute miraculorū: sed in
virtute armorū. Hec autē q̄ predicta sunt: sunt tantū pnci-
pales errores q̄ continent in alchorano. q̄ est lex sarraceno-
rum. Falsitates autē q̄ ibi cōtinent: sunt quasi infinite. De
quibus postea agetur in capitulo nono.

¶ Secūdū capi. cōtinet q̄s mo

(dus sit seruād⁹ cū sarracenis i disputatiōe.
Secūdo notandū est quis modus sit tenendus
cū eis. Et sciēdū q̄ ipsi sunt valde curiosi audi-
re ea q̄ sunt fidei nrē. et maxime de trinitate: et
de incarnatione. Et quia hec superāt rationē

et excedūt intellectū: illa nec credere volūt: nec intelligere
possunt. Nā in Esaia scōm aliā litterā legit. Nisi credide
ritis nō intelligetis. Sūt etiā contraria alchorano. qđ ipi cō
stātissime supponūt esse vbu dei. Et ideo illa nō recipiūt sed
deridēt. Nā sicut dicit in prouerbis. nō recipit stultus ver
ba prudentie. nisi ea dixeris que versant in corde suo. Et id
non sunt eis proponēda ne spergant margarite ante porcos
sed insistentū est pmo z pncipaliter ostēdere vanā esse legē
eorū. Non enim sunt inserēde vtutes: nisi prius vicia extir
pent. Est etiā via facilior eligēda in oib⁹. est autē facill⁹ ostē
dere fidē iporū eē fidē friuolā: qđ pbare nrām fidē esse verā.
qz fides est de nō vīsīs z donū dei. Vñ nrā hēt existētiā sine
apparētiā. illa vero hēt solā apparēciā sine existētiā. et licet
nō habeam⁹ rōnes ad pbandū trinitatē z alia q̄ sūt fidei. qz
tūc fides nō eēt fides nec esset meritoria: hēm⁹ trī actoritatē
euāgelij cui alchoran⁹ dat testionū. z hēm⁹ miracula. Ipi at
nec miracula nec actoritates hnt. Nā z si alchoran⁹ eorū di
cat d̄ deo. nō dicatis tres statim reddīt rōnē dicēs. Qz est sol⁹
de⁹. cui⁹ cōtrariū nos nō dicim⁹ sed affirmam⁹ cū eis vnū eē
deū. Quē dicim⁹ nō solū vnū sed simplicissimū. Nec dam⁹
ei cōsore neqz picipē sic z ipsi. atqz mūdī. uel uerbū. vñ spm
vel diuinū quēdā intellectū: vt sup⁹ patet. nec est equāda
diuina maiestas hūano intellectui. ut qz illi nō possunt intel
ligere distinctionē psonarū sine distinctiōe essētie. qđ nō sit.
nec etiā ipsi hnt d̄ hec rōes efficaces qđ de facili nō possim⁹
soluere. z hoc sufficit ad defensionē fidei. Magis autē q̄rē
dū est ab eis. qđ sibi voluit alchoran⁹ eorū qz deū introduxit
rotiēs plurali de se loquentē. cū sit vn⁹ z simplex. z b̄ nō nisi
ut cogāt fateri plalitātē psonarū. De misterio at icarnatōis
qđ ipi oīno negāt z nos p actoritatē euāgelij hēm⁹: q̄rēdū ē
ab eis. vñ sciūt qz de⁹ nō est icarnat⁹. Aut. n. qz de⁹ nō potu
it illud facere. z b̄ est falsū. qz cū sit oēs oīa pōt q̄ d̄ dictōez
nō implicāt. aut nesciuit b̄ facere: z sic iddē qz p̄us. Aut no
luit: sed qđ siliari⁹ ei⁹ fuit: scinit ergo z potuit. sic potuissz
maiorē solem facere vel minorē. Et tūc instat eis probare: qz

nō fecerit. et istud est eis impossibile pbare q̄ nō sit incarna-
tus. Est aut̄ hec probatio mahumeti q̄ dicit q̄ x̄ps nō dixit
se esse deū: hoc aut̄ est falsum vt patet in euāgelio. Nam li-
cet ipse ante resurrectionē hoc de se expresse nō dixerit. satis
enī inuit q̄n dixit. Ego p̄ncipiū q̄ et loquor vobis. Et petrū
hoc expresse dicentem comēdauit dicēs. Vtū es simō ba-
riona zc. Ipse aut̄ noluit hoc ante resurrectionē dicere. q̄
occult⁹ venerat vincere prudētia z humilitate z nō potētia
illū q̄ hominē astucia deceperat. Unde per eandē rationem
x̄ps ante resurrectionē nō dixit expresse ego sum deus. p̄ q̄s
nec piscator expresse dicit piscib⁹ sub esca est hamus. Post
resurrectionē vero hoc manifeste ostēdit. dando sp̄m sanc-
tum z auctoritatē remittēdi p̄ctā. Unde dixit accipite sp̄m sanc-
tū quoz remiseritis zc. An̄ z thomas hoc expresse cōfes-
sus ē dicēs. dñs me⁹ et de⁹ me⁹. de hoc regre infra in .ix. ca.
Sed dato q̄ ipse nō dixisset expresse. q̄ ipse dixit de se humi-
lia z ostēdit magnifica: sufficit q̄ hoc expressissime dixerūt
discipuli ei⁹. q̄ et hoc dicentes fecerūt eadē miracula q̄ ipse
fecerat. Sed q̄ ipsi sarraceni iā negāt tā miracula apostolo-
rū q̄ dicta ipsorū pro eo q̄ sunt cōtraria alchorano: insiste-
n-
dū ē ad cōfutationē tā p̄fide legis. z ostēdendū q̄ nō sit lex
dei: et q̄ sarraceni tenent recipere auctoritatē euāgelij z ve-
teris testamēti. hoc aut̄ ostendere possumus per ipsū alcho-
ranū. vt goliad p̄prio gladio iugulet.

¶ Capitlū terciū ostēdit q̄ lex

sarracenoz nō est lex dei q̄ nō attestat ei lex noua. nec vet⁹.
z q̄ sarraceni tenent recipere auctoritatē veteris testamēti
z euāgelij.

¶ Tercio sciendū est q̄ alchoranū nō ē lex dei:
nō enī attestat ei nec vet⁹ testamentū: nec euā-
gelij. q̄ ābo alchoran⁹ testat q̄ sint vere lex
dei: s̄z ip̄e mahumet⁹ se ipsū comēdat: ip̄e de
se ip̄o testimoniū phibet. Nos aut̄ inueni-
mus legē dei esse quandā cathenā cōtinuā:

ab eodē artifice fabricatā. vt vnus anulus alteri cohereat ⁊
correspondeat: ⁊ vnus ppheta de alio pphetat ⁊ mentionē
facit: et oēs alij pphetauerūt de xp̄o. Si ergo lex sarraceno
rū esset lex dei: et vocatio ad legē illā nō esset puerisio sꝫ con
uersio vt ipsi dicūt: quomodo oēs alios pphetas latuisset qꝫ
nullus de eo dixisset aliquid? Nos tñ nō inuenimꝫ qꝫ moyses
vel aliqs pphetarū: uel ipse xp̄s aliquid dixerit de mahumeto
vel de sua lege: nisi qñ dixit de pseudo prophetis cauēdis.
Dixit etiā xp̄s. qꝫ lex ⁊ pphete vsqꝫ ad ioannē: vt mundus
sciret qꝫ general ppheta nō erat vēturus aliꝫ. Mahumetꝫ
aut dixit se eē generalē prop̄ham. et qꝫ ipse sit ppheta nesci
mꝫ. Scimꝫ tñ pchdolor: qꝫ nūqꝫ fuit aliqs seductor i mūdo
quē tot hoies ⁊ tot ppli in tā breui tpe sequerent. Ad hoc
aut respōdēt sarraceni dicētes: qꝫ moyses ⁊ alij pphe
tauerūt de mahumeto. ⁊ qꝫ etiā xp̄s de eo pphetauit expres
sius oibus: qꝫ dixit etiā eiꝫ nomē. vñ dixit filiis isrl. Euāge
lizo vobis de legato dei qꝫ veniet post me ⁊ nomē eiꝫ mahu
metus: sꝫ dicūt qꝫ iudei corūperunt legē moysi. ⁊ pphete et
xp̄iani corūperunt euangelium. ⁊ qꝫ non remansit de ve
ritate legis ⁊ euangelij: nisi quantū est in alchorano. Sed qꝫ
hoc nō possit stare pbo pmo p alchoranū eorū. nā dicif in ca
pitulo de iona. Si fueritis in dubio de hoc qꝫ reuelauimꝫ vo
bis: petatis ab illis qꝫ legerūt librū pꝫ qꝫ nos. Illi aut qꝫ le
gerūt librū pꝫ qꝫ sarraceni: sūt iudei ⁊ xp̄iani qꝫ receperūt pꝫ
thabtheucū ⁊ euāgelii. sic exposuit mahumetꝫ ḡ mahumetꝫ
sarracenis dicif qꝫ petant a xp̄ianis ⁊ iudeis de dubijs. Sed
quomō miteret eos mahumetꝫ ad mēdacia testamōia si est p
pheta veridicꝫ vt dicūt. Nō erāt igit viciati librū iudeorū ⁊
xp̄ianorū tpe mahumeti: nec possunt dicere qꝫ postea fuerūt
viciati. nā dicif in capitulo elhagar. qꝫ interpretatur baptis
mus. Nos inigt in persona dei descendere fecimus recor
dationē dei: ⁊ nos eādē custodiemꝫ. Lex aut moysi ⁊ euāge
liū apud eos dicif recordatio: igit deus sp̄ apud fideles te
stimoniū sue scripture cōseruauit añ mahumetū ⁊ cōseruauit
postea. Preterea in capitulo elmayde. qd̄ interpretat mēsa

dicat. q̄ index ē ab accene. dixit mahumeto: q̄n iudei q̄rebāt
ab eo iusticiā ⁊ iudiciū. Et respōdit. Si uenerint ad te iudica
inter eos iuste: q̄ de⁹ diligit iusticiā faciētes. Et quomō pe-
terēt ipsi a te iusticiā: cū sit apud eos vet⁹ testamētū in quo ē
dei iustitiat. Preterea: talis corruptio ⁊ mutatio scripture
nō potuit eē generalis ⁊ manifesta. q̄ alie naciōes sciūssent
nec p̄ticularis ⁊ occulta: q̄ sic aliq̄ codices itēgrī incorrup-
ti remāssēt. s̄ in oī lingua. ⁊ in oī puīntia inueniunt lex et
euāgeliū eodē mō scripta. Preterea q̄ tuor euāgeliā nō sunt
scripta nec eodē tpe. nec eodē loco. nec eodez p̄diomate. nec
ab eodē scriptore: s̄ mathe⁹ i hebreo i iudea. Joānes i gre-
co i asia. lucas i greco i acaya. marc⁹ i latīno i ytalīa. Et eoz
translatio facta ē i latīnū p̄ hieronimū. ⁊ alios aū t̄pā mahu-
meti. Et remiserunt exemplaria in omnibus linguis. Ergo
non poterāt per aliquos falsarios uiciari: q̄n manifeste scire-
tur. Preterea nihil ē in fide xp̄iana ita maxime arduū: sic
ē incarnatio dei. s̄ q̄ hō ille sit de⁹. ⁊ istud fuit maxime diffici-
le suadere mūdo. Aū ⁊ arriani ⁊ alij pagani p̄pter hoc pse-
cuti sūt xp̄ianos trecētis ānis otinuis. ⁊ generaliter distule-
rūt recipe fidē ⁊ euāgeliū illoz q̄ dicebāt. q̄ ille hō erat de⁹
Nō q̄ nō recepissēt plures hoīes ⁊ mulieres deos ⁊ deas: s̄
q̄ xp̄s fuit dict⁹ de⁹ absq̄ licētia romanoz. q̄n ip̄s phibue-
rāt q̄ nullus diceret de⁹ sine auctoritate senat⁹. ⁊ etiā q̄ iste
de⁹ nō patiebat cōsortē. Nā si istū deū reciperet cogeant
oēs alios deos reliquere. quod etiā erat cōtra pacta puīci-
arū. et legis. et osuetudinis romanorū. Quomodo igit xp̄i-
ani in dāpnationē suā et detrimentū fidei. et prouocationē
romanoz et principū mundanorū: hoc maxime arduū ⁊ mi-
nus suasibile in suis scripturis et euangelis addidissent.
Omnes enim consētiebāt hanc legē esse s̄ctissimā ⁊ rōna-
bilissimā. hoc solo excepto: q̄ rationē omnino excedit. s̄ q̄
hō ille sit verus de⁹ et hō. Magis igit xp̄iani si aliqd de e-
uāgelio mutassēt: quod erat arduū ⁊ minus suasibile a p̄ci-
pio subtraxissent: ut plures ad fidē accederēt: ⁊ addidissent
aliquid suasibile p̄ ecōtrario. Preterea: quomodo christia

ni cū iudeis potuerūt cōuenire. a quib⁹ odio tā antiquo di-
uisiōne: ut corrūperēt scripturas: et maxie hoc addēdo i quo
nō cōueniūt. neq; enī iudei dicūt xpm eē deū neq; bonū ho-
minū. An quantū ad hoc magis oueniūt xpiani cū sarrace-
nis. q dicūt xpm ad min⁹ fuisse hoīem sc̄tissimū. Preterea
xpiani ate aduētū mahumeti: fuerūt diuisi in diuersissimas
sectas et p̄cipue oriētales in iacobinos et nestorianos. Nesto-
riani autē maxime oueniūt cū sarracenis. et mahumetus mā-
dauit eos singularit̄ honorari. et quō cōuenissent nestoriani
cū iacobinis ad uiciandū euāgelii: q tāto odio diuidunt q
ab inuicē occidunt. et tñ legi et inueni apud utrosq; euāgelii
oīno idē sicut et apud nos. Preterea nomē mahumeti q̄re
xpiani subtraxissēt de euāgelio: cū ip̄e et m̄ cōmēdauerit xps
et matrē suā et euāgelii: ut diceret in alchorano. q in euange-
lio xpi est directio et p̄fectio. et nō subtraxerūt inde nomē dia-
boli. nec nomē pilati qui xps flagellauit. nec nomē iude qui
eū pdidit. Preterea quare appōsuissēt xpiani in euāgelio
q xps sit vere mortuus et crucifixus cū nō uideat ei p̄prie
cōuenire cū sit vere deus ut in euāgelio habet: et quō uideat
cōsequēs q duo tā diuersa posuissent de suo. s. q sit vere de⁹
et vere mortu⁹. Preterea dato q potuissent in oībus libris
ponere. sed q̄s potuit oīb⁹ suadere: et in cordib⁹ gentiū scri-
bere q hoc accideret: et tñ hoc suāsū est toti mūdo: ut susci-
perēt illud p̄ncipes et tyrāni. p̄b̄ et sapiētissimi homīes ab in-
doctis et paup̄ib⁹ hoīb⁹: ut etiā calipha debaldacho morere
tur xpian⁹ et fuit inuēta crux ad collū ei⁹: ut testaret̄ factū q
ipse dñs sarracenoz mortu⁹ est vere xpian⁹. et ideo indicaue-
rūt eū sarraceni q sequestrat⁹ sepeliret̄ ab alijs caliphis. et b̄
sepulchrū uidī in baldacho oculata fide. Omnibus igi⁹ mo-
dis cōstat et auctoritate alchorani. et rōnib⁹ validis et aptis.
q euāgelii est inuariabile et nō uiciatū neq; corruptū. Lū
igi⁹ mahumetus comēdet euāgelii sup oēs alios libros: et
post illud uetus testamētū: cogunt sarraceni recipere acto-
ritatē euangelij et ueteris testamēti. Preterea in alchorano
in capitulo. Elmeyde. qd̄ interpretatur mensa. dicitur. q fa-

milia libri nihil omnino sunt nisi compleant legē et euangelium
familia vero libri sunt sarraceni. sicut ibidē ostēdit. vnde dī
cīt. nisi cōpleant legē et euāgeliū. et q̄ reuelatū est ibi. Illud
autē q̄ reuelatum est accipitur alcoranū. q̄ reuelatum est
solis sarracenis vt ipsi dicunt. Idē hoc ostenditur in mul-
tis locis in alcorano. s. q̄ familia et libri sunt sarraceni secu-
dum intentionē mahumeti. ¶ Dicitur enim in capitulo el-
mensa q̄ interpretat mulieres circa finē sarracenis. q̄ non
vacillent in lege sua. vnde ibi scribit. O familia libri nolite
vacillare in lege v̄sa et nō dicatis de deo nisi veritatem et.
omnia q̄ ibi hec idē. s. q̄ familia et libri sunt sarraceni. osten-
derūt expresse in capitulo. lem. in fine libri. ¶ Si autē volue-
rint dicere q̄ lex vetus et euāgeliū est corruptū ostendant
integrū et icorruptū et accipiem⁹. et maxime si vniforme ostē-
derint in oībus linguis sicut nos ostēdimus eis. Patet igit̃
tur q̄ alcoranū nō est lex dei. q̄ lex vetus et euangelii q̄ ma-
humetus testat q̄ sint lex dei nō attestant ei sed cōtrariant

¶ Quartū capitulū ostēdit q̄

lex sarracenorū nō habet stilū sive modū consonū legi dei.

¶ Quarto sciendū est q̄ alcoranū nō est lex dei
q̄ nō habet stilū nec modū cōsonū legi dei.
est enim metrica vel rithmica stillo. Blandi-
toria in verbis. et fabulosa in sentencijs.
Quod autē sit rithmica in stilo. per totū li-
brum patet legentibus in eo. nec tñ possum
conuenienter ponere exemplū. q̄ rithmus et versus in ara-
bico nō esset. si per oīa et fideliter transferret in latinū. Sar-
raceni tñ et arabes in hoc maxime gloriānt. q̄ sermo legis
eorū et stilus est rithmicus. et dicunt q̄ in hoc patet q̄ deus
fecit illū librum. et reuelauit mahumeto de v̄bo ad verbū. q̄
mahumetus q̄ fuit homo ydiota. nesciuiſſet inuenire talē sti-
lum et tales sentēcias. sed contrariū manifeste aparet. ¶ Vi-
demus enim in sacra scriptura p̄ quā constat q̄ deus q̄ locu-
tus est moysi et iob et alijs prophetis sc̄tis. nunq̄ locutus

est eis p rithmos vel versus lex etiā moyſi ⁊ euāgelii dicit
mahumetus. q̄ a deo sunt. ⁊ q̄ deus dedit libri moyſi ⁊ xpo
⁊ tñ nō est rithmicus uel metricus. Et alij prophete q̄ audie
runt vocē dei nullus eorū dixit q̄ deus loqueret metricē. q̄
etiā sapiētes ⁊ periti homines dedignant. Ande ip̄operatū
fuit mahumeto sicut habet i capitulo. elenbia. q̄ interpreta
tur prophetare. q̄ dixerunt ei. ymo poetizas. ymo somnias.
ymo trepidas ⁊c. Lalia improp̄erabant ei vidētes nō solum
q̄ nō erat stilus dei. sed nec etiā propheticus. ¶ Alterius
etiā est lex blāditozia in verbis. vltra q̄ dici vl̄ credi posset
otra illud. nō indoctis humane sapiētie verbis ⁊c. Dicit enī
q̄ deus est magnus et excelsus. et sapiens ⁊ speciosus. ⁊ q̄
sua sunt oīa que sunt in celo ⁊ in terra ⁊ intermedia. ⁊ q̄ iudi
cabit iuste. ⁊ ad omne verbū repetit laudet ip̄se. ⁊ hec omni
no sine causa repetit centū vicibus ⁊ amplius. et post hec di
cit. Nō est deus nisi deus. ⁊ credite in deum ⁊ in nunciū ei⁹.
Dicēs se nunciū dei anthonomatice. ⁊ dicūt q̄ oīa ista sunt
immediate ex ore dei. ⁊ q̄ mahumet⁹ ista dicere nesciūisset. Sz
nunqd̄ consuetudo dei est q̄ ip̄se de se q̄si de alio loquēs di
cat hoibus. q̄ deus est magnus ⁊ excelsus ⁊ alia huiusmo
di: q̄ tediū est repetere. Sed quicqd̄ sit de stilo ⁊ verbis cer
tum est et omnib⁹ legētib⁹ manifestū: q̄ lex illa est fabulo
sa in sentencijs. ⁊ licet posset vere dici q̄ per magna sui pte
lex illa fabulosa sit. tñ de multis pauca q̄dam magis nota
bilia refferā. ¶ Dicis enim in capitulo de nemele. q̄ inter
ratur formica. q̄ salomō cōgregauit magnū exercitū an
gelorū. hominū. ⁊ animalū. ⁊ qñ ibāt inuenerunt fluuiū for
micarū. ⁊ tūc dixit formica. o vos formice intropte in habi
tacula v̄sa ne interimat vos salomō ⁊ milites eius. ⁊ subrisit
formica. ⁊ post pauca q̄ndo resinabantur oēs aues in exerci
tu. inuentū est q̄ deerat vpupa. ⁊ dixit salomon qd̄ est q̄ hic
nō video vpupā. puniā eā ⁊ decolabo eā nel assignabit rati
onem q̄re defuit. ⁊ stetit vpupa nō multū lōge et ast. didiscit
q̄ vos nescitis. ⁊ venit ad vos de sabea cū veris rumoribus
Inueni siquidē mulierē regnantē inter eos ⁊ compit⁹ popu

lum suū colere solē absq; deo rē. Itē in capi. del camalude.
q̄ interpretat luna dicit. Al propinquauit hora ⁊ fracta ē lu-
na. quod exponētēs doctores eorū dicūt. q̄ mahumet⁹ stabat
cū socijs suis. ⁊ cū videret lunā appropinquāte coniūctioni
dixerūt ei. Ostēde nob aliq̄d p̄digiū. ⁊ tū ipse inuit lune duo-
bus digitis. i. indice ⁊ medio. ⁊ tūc fracta est in duas partes.
⁊ vna medietas cecidit sup montē elibays. q̄ iminet ciuita-
ti meche. ex vna parte. ⁊ alia medietas super aliū quī monis
rubeus appellat situs ex alia parte ciuitatis. ⁊ cū sic fracta
esset luna: venit ⁊ intrauit manicā camisie mahumeti ⁊ ipse
integravit eā. Itē in capitulo. seba. dicit q̄ vermīs indica-
uit mortē salomonis. vbi dicit glosa. q̄ salomō dū staret in-
xus sup baculū suū: subito tantus dolor eū arripuit. q̄ expi-
rauit nec tamē corruit diuino miraculo. demones autē qui
ei seruiebāt videntes eum stare. credebāt eum viuētē: ⁊ na-
tus est quidā vermīs de terra ⁊ corrosit baculū cui initeba-
tur: ⁊ tunc fracto baculo corruit salomō: ⁊ tunc concorru-
erunt demones ⁊ tunc sciuerūt eū esse mortuū. ⁊ ex tunc cepe-
runt nocere hoībus quo ad posse. Itē ipse mahumetus in
libro narrationū reddit rationē q̄ re vniū sit illicitū. Dicit
enim q̄ deus misit duos angelos vt bene regerēt ⁊ iuste iudi-
carent. ⁊ fuerunt iste angeli. aroth ⁊ maroth. Lūq; venisset
mulier q̄ habebat causā: iuitauit eos ad prandiū ⁊ dedit eis
vinū. quod de⁹ eis mādaauerat ne biberent: ⁊ inebriati requi-
runt eam de luxuria: ⁊ ipsa consensit hoc pacto: q̄ vnus do-
cuisset eā ascendere in celū. ⁊ alius descendere. Et ascēdit in
celū. Lū autē eā deus videret: audita causā ⁊ modo: fecit eā
luciferū. ut esset ita pulchra inter sydera sicut erat in terra
inter mulieres. Data autē optione angelis qui p̄dicauerāt
ubi vellēt puniri. hic vel in futuro: cū eligerēt in presenti pu-
niri: suspēdit eos per pedes in puteo babilonis cū cathena
ferrea vsq; ad diē iudicij. hec ⁊ his similia multa cōtinent
in p̄dicta lege. per q̄ quilibet sapiēs potest aduertere fictio-
nes. ⁊ q̄ nullo modo sit lex dei. Nō enim legis dei consueto
do est loqui hominibus per tales fabulas.

¶ Quintū capitulū i quo ostē-

ditur q̄ alchoranū nō est lex dei: q̄ nō concordat in senten-
tia cum lege dei. nec cum aliqua alia.

Quinto sciendū est q̄ qcqd sit de stillo ⁊ mo-
do. manifeste patet q̄ nō sit lex dei ipsū al-
choranū. q̄ nō cōcordat in sentētia cū lege
dei. nec etiā cū philosophis q̄ de virtutibus
⁊ vltimo fine hominis tractauerūt. Posue-
rūt enī philosophi q̄ ipsa felicitas hoīs es-
set in parte intellectiua. et q̄ intellectus q̄ est suprema potē-
tia in hoīe aplicaret ad summū intelligibile. et q̄ felicitas
esset premiū virtutis. et q̄ virt⁹ erat circa arduū. et alia hu-
iusmodi q̄ vera sūt. S3 ipsi nō intelligerēt pfecte. Xps autē
hec eadē in suo euāgelio ostēdit dicēs. Qd̄ arda via est q̄ du-
cit ad vitā et q̄ pauci sunt q̄ vadunt p eā. et lata est via q̄ du-
cit ad mortē ⁊ c. Et in hoc cōsonat sentētia Aristotilis q̄ di-
cit q̄ difficile est operari secundū virtutē sicut attrigere cen-
trū in circulo qd̄ pauci faciūt. Christus etiā posuit hoīs fe-
licitatē in visione dei dicēs. hec est vita eterna: vt conoscāt
te solū verum deū. hec eadē sunt notissima in veteri testamē-
to. Nā abrahe facte sunt promissioēs. Cui specialiter pmi-
sit de⁹ q̄ daret ei se ipm. absq̄ eo q̄ pmiſit ei terrāz pmissio-
nis ⁊ benedictionē seminis. Moyses etiā cui deus tot ma-
gna cōtulerat et q̄ deū in subiecta creatura videbat. Cōside-
rans digne q̄ hoc nō sibi sufficiebat. instātissime petijt vi-
dere faciē dei et gloriā ⁊ c. Mahumet⁹ autē de virtutib⁹ ni-
hil tractauit. Sed de bellis et de rapina: viā latā sibi cōueni-
entē accepit: et suis sequacib⁹ filiis pditionis ⁊ mortis. An
de necessitate salutis nō est eis nisi q̄ sarracenus dicat. Nō
est deus nisi deus. et mahumetus ē nūcus dei. De fine autē
vltimo cum nullo concordat nisi cum quibusdam antiquis
brutalibus qui nō discernebant inter sensum et intellectum
Et ideo felicitatem ponit in quibusdā sensibilibus. s. in cō-
mestione. in luxuria: et ortis p̄riguis: et vestibus preciosis

b

de quib⁹ infravidebim⁹ i capitulo. vii. Nec potest oscere q
ista ponat p similitudinē, sicut etiā in euāgelio fit mentio de
mensa et cibo et huiusmodi in eterna vita. Ostēdit enī ex
euāgelio q per similitudinē ponunt. qz ibi de vera felicitate
aliquid aperte dicit. Sed in alchorano nihil omnino aperte
dicit de vera beatitudine. sicut homo q eā nō apphēdit. Sz
ad lram talē beatitudinē sibi depinxit. qualē homo lubric⁹
et carnalissim⁹ appetebat. Et licet verā felicitatē nō aprehē
derit. nec pmiserit hominibus: tñ de vltimo fine sarraceno
rū cogēte spū scō aliq veranotabilia dixit. Est enī ipse ma
humer⁹ sarracenis. Vos diuidemini post me in septuaginta
z tres diuisiones. quarū vna salua: residuū autē totū igni de
putabit. Nec senia est apud eos ita autētica. q eā nō respu
it neq sapiēs neq stultus. Alia vero senia de hoc habet in
alchorano i caplo. mariē. quod iterpretat. maria. q oēs sar
raceni ibūt ad infernū. hāc sententiā credo esse verissimā.
licet ab ore mēdacissimū fuerit plata. Et in hoc cōcordauit
ppheta mēdax cū veritate pma. q dixit q lata est via q du
cit ad interitū et multi sūt q vadūt per eā. Et manifeste con
stat ex pdictis q via sarracenoz est lata et multi sūt sarrace
ni q vadūt per eā. et ipsi vadūt ad infernū. Nō iā ex ore ve
ritatis tantūmodo. sed etiā ex ore pphete ipsoz. Preterea.
patet ergo q alchoranū nō sōcordat legi dei: in preceptis z
prohibitionib⁹. Lex enī dei phibet homicidiū. rapinam.
scupinam. que oīa alchoran⁹ aut p̄cipit aut pmittit. Plu
ra vero horū habent in. ca. elmir. quod interpretatur lux.
Idē patet. in cap. elimimini. Ubi permittit concubitum tā
cū vxorib⁹ qz cum illis quas in bello ceperūt. Ubi solū pro
hibet. q nō cōpellant eas perdere castitatē. Sz si sūt in con
cordia. secure scubāt zc. q ibi. Preterea. non sōcordat ei in
iudicijs. Lex enī moyse z euāgelū dicit. q nemo sōdēpnetur
ad testimoniū vni⁹: sed in ore duoz vel triū zc. Lex at mabu
meti i multis locis dicit. strariū zc. Cōstat igit hāc legē al
chorani nō eē legē dei nec etiā a deo. nisi permissiue sicut et a
lia mala. discōrdat. n. a legez et itētiōe dei qe est saluteoiz.

I Sextū capitulū in quo osten

dit q lex sarracenoꝝ contradicit sibi ipsi.

Exto considerandū est q lex alchorani non solū desidet a lege dei. s; etiā nō cōuenit sibi ipsi. Et hec est sentētia et cōsideratio mabu meti. Dicit enī in capitulo. elnasa. qđ inter p̄ tatur mulieres. Si iste achoranus nō esset a deo utiq; innenirētur i eo cōtrarietates mul te. Constat autē q multe cōtrarietates in eo et cōtraditiōes inueniuntur. Nam ipse in pluribus locis dicit. q de^o non dirigit errantē. et tamē ipse docet orare vt dirigātur et edu cantur de tenebris ad lucē. et de inuiso ad directionem. Ipse etiā dixit se fuisse orphanū et errantē. Constat enī: q fuit ydolatra. et tamē dicit q deus fecit talē prophetam. Et qñ deus misit pro eo: ipse ascēdit vsq; ad septimū celū. et impe trauit veniā cuidam angelo q erat maior mūdo multis mil le vicibus. quē inuenit flentem pctā sua. Item dicit se esse generalem prophetam. Et tamen dicit q alchoranus dat^o est ei arabice. et q nescit aliā linguam nisi arabicam. Itēz dicit in capitulo. elbacara. qđ interpretatur vacca. Quod iū dei et christiani et sabei saluabuntur. Et in capitulo. amra ni. dicit postea. q nullus saluabitur nisi in lege sarraceno rum. Item ipse mandat eis q non alterquentur cum homi nibus alterius secte verbis asperis. sed verbis mansuetis. Non enī pertinet ad hominem dirigere sed ad deum solū. Et vnusquisq; habet de se solo rationem reddere et non de alio. Et postea mandat in pluribus locis. q occidantur et expolientur: qui non credunt. donec credant. vel soluant tributum. Preterea. ipse dicit in capitulo. libem. q illi qui recipiunt sine deo dñm alium. tñ non est aliquis patronus et procurator eorum. sed deus reseruat sibi. Est igitur nota bilis contradictio quia ex vna parte auctoritate dei totiens mandat q occidantur increduli. et ex alia parte deus man dat q etiā pro tanto scelere: nullus est procurator ad puniē

b ij

dum: sed soli deo refertur. Item ipse in capitulo. 30. alatem:
tū. in fine. iactat se: q̄ ipse nō est de compellentibus. Sed
quomodo nō est de cōpellētib⁹: q̄ mandat q̄ nō credentes
occidant: expolient. Que enim est maior cōpulsio quā occi
sio. Item in capitulo de. bacca. cōcedit sodomīā tā cum mas
culo q̄ cū femina. Dicit enī sarracenis q̄ nō pollnāt se cū
infidelib⁹ nisi credant. Et de mulieribus dicit. Mulieres
v're aratura vestra: arate eas vt vultis. Et tñ i eodē capitulo
prius dicit. q̄ ille sodomite tpe Loth operati sunt abhomi
nabile viciū: et palestinis natiobus insuetū. Amplius ipse di
cit. q̄ Noe. Abrahā. ysaac. et Jacob. et filij eorū fuerūt sar
raceni. Et tñ ipse dicit q̄ mādatū est ei q̄ ipse esset prior sar
racenus. Sed quomodo illi fuerūt sarraceni si mahumetus
fuit prior sarracen⁹. Preterea. constat q̄ nō fuerūt sarrace
ni quantū ad ritū: nisi postq̄ fuit data lex sarracenorū. Lex
aut sarracenorū est alchoranū. q̄ quidē fuit datū post legē
moysi et euangeliū: sicut habet in alchorano. ymo adhuc
nō sunt septingenti anni q̄ fuit mahumetus. Noe vero A
brabā. ysaac. et Jacob. fuerūt ante legē moysi: et ante euan
gelium. Item ipse dicit q̄ deus prohibuit auguriū. Et tamen
dicit in capitulo. Allaarā. auguriemini si aliter nō potestis
instissura dactili: et qui hoc non fecerit anathema sit. Item
ipse dicit se esse missum arabibus quia nunciū nō habuerāt
Dicit etiam q̄ alchoranum datum est solum in lingua ara
bica. ¶ Dicit etiam se nescire aliam linguam nisi arabi
cam. Unde cum adhesisset mahumeto quidā bacheyra sa
cobin⁹: et salō persa: et abdalla de pside ⁊ filius selbeam iu
deus: ⁊ quidam dicerēt q̄ ipsi instruebāt eum. Ecce cecidit
in faciem suam et contracte sunt manus eius et pedes: et so
cī cooperuerunt eum vestib⁹ suis: et ad se rediēs dixit. De
us misit corripere vos de sermone que dixistis q̄ tales me
docerent. Legitq̄ eis vnā sententiā que est in fine lectio
nis eluael. q̄ interpretatur. palma. que sic dicit. Scimus q̄
ipsi dicent q̄ instruet eum homo. Lingua autem qua loquū
tur ei persica hec autem arabica est patenter et ex hoc dicit

Quomodo potest esse q̄ illi instruant me quorum vnus per-
 ficus ē: et alter hebreus: q̄ dixerūt ei. Potest esse q̄ lingua
 sua tibi loquētur et exponēt. Tu lingua tua omnia ratifices
 hanc inuenit responsionem. Sed qui non poterat instrui ab
 hebreo et persa qui sunt propinqui: quomodo poterat alios
 remote lingue instruere? Ipse tamen post dicit se esse missū
 ad vniuersitatē gentiū. Unde in capitulo prophetarum di-
 cit. q̄ dixit ei. Nō misimus te nisi ad vniuersitatem gentiū.
 Sed quomodo ibit ad omnes gētes in septuaginta linguis
 qui nescit suum recitare sermonē nisi in lingua arabica? Est
 igitur manifesta contrarietas et apertum mendacium. q̄
 sit missus solis arabibus. et omnibus gentibus. Non est
 igitur lex dei in qua tot contrarietates inueniuntur.

¶ Septimum capitulum ostē-

dit q̄ lex predicta non est lex dei: quia non attestatur ei ali-
 quod miraculum.

Septimum est considerandum. q̄ alchoranū
 non est lex dei. nec mahumetus est nunciū
 dei. quia non attestatur ei aliquod miracu-
 lum. Quando enim misit deus moysen ad
 pharaonem: ostendit magna miracula. He-
 lias. heliseus. et alij prophete: fecerunt ma-
 gna et inaudita miracula. Et precipue omnes illi qui noui-
 tatis aliquid attulerunt mundo. Christus autem venit pro-
 prie cum prodigijs et signis maximis. sicut etiam mahume-
 tus in alchorano dicit. Si autem dicant sarraceni q̄ plura et
 magna miracula fecerit ipse mahumetus. sic q̄ reintegrauit
 lunā fractā. et fons aque de digitis suis emanauit. Nec fri-
 uola sunt et contra alchoranum eorum. Prohibet enim ma-
 humetus. q̄ nihil de eo credant nisi q̄ scriptum est in alcho-
 rano. De omnibus inquit prophetis multi mentiti sunt. q̄
 ne de me verum teneatur: q̄ alchorano sulcitur tenete. qui-
 cum miraculum non faceret: ostendere volēs causam: dñm
 loquentē introducit dices. Dixit dñs ad me. Ideo te miracula

b. iij.

facere nō permīto: ne tibi cōtigat sicut ī alijs pphetis. in mi-
raculis timeo. Suo igit testimonio ouicif nullū fecisse signū
Ipse etiā mahumetus in alchorano frequēter recitat q̄ cū
hoies ei dicerent ostēde signa q̄ fecit moyses ⁊ xp̄s et alij p-
p̄he dicebat: q̄ moyses venit cū signis. ⁊ nuncijs ceteri ⁊ ma-
xime xp̄us q̄ venit cū maximis prodigijs. et mūdus nō cre-
didit eis. Sed dicebāt q̄ erant maleficia. ideo nō permittit
me deus facere miracula. non enī crederent. sed veni in vir-
tute armorū. Sed hoc conuincit expressum esse mendaciū.
Quomodo enī nō crederēt ei si faceret miracula. q̄ credi-
derunt ei siue omni miraculo? Talia enī mādauit eis. ad q̄
mūdus pronus est. et currit sine oī miraculo. Et mādauit. s.
q̄ occiderent et raperent. et mulieres plurimas imprignarēt
et q̄ dentē pro dente ⁊ oculū pro oculo traherēt. Ad hec
aut oīa. ita proni sunt mādau hoies: vt vix et cū magnis vl-
tionib⁹ et iudiciarijs penis: ab istis valeāt coherceri. q̄ aut
inducit pro signo q̄ sit a deo missus in virtute armorum
expressam ostinet falsitatē. Nō enī semper fuit victor sic
moyses. et iesus naue. et helias. quos angelus dñi semp pro-
texit et victores fecit. Mahumetus autem vicebat aliquā-
do et vincebatur sicut et alij tyranni. Nam dentes eius in
bello contriti et facies collisa. Ex quo etiam patet q̄ nō est
miraculum illud qđ pro signo inducunt. s. q̄ subito magna
pars mundi ei ad hesit. Talem enī legem constituit: et ta-
lia mādata dedit. ad que homines proni sunt etiam sine mā-
dato vel miraclo vt superius patuit. Dixit etiā. Iussit mibi
deus terrere gentes gladio donec testificentur q̄ non est de-
us nisi deus et q̄ ego sum nuncius eius. q̄ si hoc confessi fu-
erint sanguinem et pecuniam suā saluauerunt. Et inde sar-
raceni dicuntur saluati. Nā quicunq; recipiebant manda-
ta mahumeti ipse et sui saluabant euz idest non occidebant
nec expoliabāt. Unde et sarraceni. non sarraceni uocantur.
sed messalamīn. qđ interpretatur saluati. ipsi autē vere cre-
dunt se esse saluatos. et derident christianos qui nolunt dici
messalamīn idest saluati vt ipsi: sed christiani. Cum autē plu-

rima mahumeto talem saluationem acciperent ex predicta
causa. postea fecit preconizari. Quicumq; dixerit non est
deus nisi deus: intrabit paradisu etia si fornicat⁹ fuerit et si
latrocinat⁹. Venit aut ad mahumetu qdaz dicit⁹ ebidozda.
et qsiuit si hoc esset veru. et respodit q sic. et addidit. Etia si
cu pcedetib⁹ biberit vinu et etia si occiderit. Et adiecit ma-
humet⁹. Etiam si toiserit nasum ebidozda. Ad hec aut om-
nia confirmanda non ostendebat miraculum sed nudabat
gladium. Item habetur expressius in capitulo prophetaruz
capitulo primo. tertio. quarto. vbi sic legit⁹. dixerunt de ma-
humeto. Ascultasti somnia seu blasphemias concinasti
vel certe prophetizas. Venias ad nos saltem cum miracu-
lo vno. quemadmodum missi sunt et priores. Respodit. De-
struxit inquit deus ciuitates ante eos qui non crediderunt
Et q q precesserut vos non crediderut: nec etiam vos mira-
culis crederetis nisi per gladium et c. Asserebat tamen q de-
us mitebat pro eo gabrielem. qui ducebat ad eum quandaz
bestiam maiorem asino. et minorem mulo. nomine elbozach
que loquebatur et q ibat in vna hora spacio et itinere qn-
quaginta millium annorum. Et omnia ista faciebat de noc-
te. et quedam alia deliramenta de quibus postea dicitur.
Fides autē christiana que precipit ardua: tota est fundata
in miraculis vtilibus et manifestis. que non solum christus
fecit sed etiam apostoli post eum et etiam doctores qui euā-
gelium et apostolorum dicta exposuerunt. et vsq; ad ista tē-
pora durauerunt miracula. de effugatione demonum. curati-
one languidorum. et suscitatione mortuorum. hec miracula
faciunt et fecerunt christiani qui dicunt christum crucifix-
um esse solum et verum deum. q si dixerint sarraceni quia
ista non credunt nec facta sunt: ostendimus eis miraculum
maius. Constat enim q totus mundus collebat ydola. et
maxime romani qui tenebant monarchiam mundi. hi rece-
perunt fidem christianam. et non solum acceptauerunt cepe-
runt crucifixu esse verum deum: sed etia sperauerut omnes

alios deos q tanto tpe in ydolis dabant eis responsa. Nec imponebāt eis aliqua gr autā. cū fides xp̄iana tā ardua ⁊ in solita mūdo iponat: ut contēpnere mūdū. contēpnere se ipm diligere inimicos. ora re pro psequētib⁹. bene facere malefacientib⁹. aliena non appetere. ppria largiri. hec omia mūdus acceptauit ⁊ ritū pristīnū dīmīsit. Aut igit⁹ propter sufficientia miracula aut sine miraculo. Datus autē miraculū fuit si sine miraculo. ⁊ per hoīes simplices ⁊ impotētes procurari potuit. et hec fecerūt xp̄iani non alios occidēdo. sed mortē ab alijs equanimit̄ tollerando. Constat igit⁹ modis omnib⁹ fidē xp̄ianorū stupēdis miraculis esse fundatā. Legē etiā mahumeti nullo fulciri miraculo nec indiguit. Maxime quantū ad carnales hoīes ⁊ mūdānos. Alij vero. s. intelligentes litterati ⁊ vtuosi viri. ei nullaten⁹ adhibēt fidē.

Octauū capitū. ostēdit. q alchoranū non est lex dei quia irrationabilis.

Quinto considerandū est. q etiā sine omi miraculo lex mahumeti posset acceptari a mūdō ⁊ affirmari q esset lex dei. dū modo esset rationabilis. est autē oīno irrationabilis. ⁊ ratione ministri. ⁊ ratione sui. ⁊ ratione operis. ⁊ ratiōe finis. Primo igit⁹ patet q est irrationabilis ratione ministri. est enī omnino irrationabile q lex tā sc̄tā (sicut ipi asserūt. q alchoranū sit recte sermo dei) sit ministrata per tan sceleratū hominē. raptorē. adulterū. incestuosum. homicidā ⁊ alijs peccatis obnoxiiū. Que oib⁹ vitā ipsius sciētibus patent. Et respōdēt sarraceni q dauid cōmisit homicidiū. pariter ⁊ adulteriū. ⁊ moyses fuit homicida. ⁊ tamē vterq⁹ ipsorū legitim⁹ dei propheta fuit quamvis aliquādo pctōres fuerit. sic ⁊ mahumetus potuit esse verus dei ppheta. quāuis aliquādo fuerit peccator. Sed hec responsio nō valet. nā moyses ⁊ dauid fecerūt penitentiā de peccato ⁊ hoc inuenit. Dauid enī dixit suā culpā ⁊ se grauit̄ afflixit ⁊ veniā meruit. vñ postq⁹ dixit peccaui: dixit ei

natham ex ore dei. Et dñs trāstulit peccatū tuū. Sed de ma-
humeto nō inuenit q̄ dixerit suā culpā. vel q̄ fecerit penitē-
tiā. quā potius addidit sup peccato blasphemīā. cōfirman-
do illud per legē iniquā. Nam sicut certū est oībus sarrace-
nis. mahumetus diligebat quādā dictā mariā iacobinā. q̄s
presentauerat ei macōques rex iacobinorū. due aut ex vxor-
ibus mahumeti. s. vna dicta a iesse filia hebiberet nobilissi-
ma int̄ eas. ⁊ haassa filia homar moriebant zelotipia. Que
cū die quadā intrarēt ad eū: inuenerūt dictū mahumetū cō-
cubētē cū dicta mariā ⁊ dixerūt ei Decet ne sic facere p̄phe-
tam? Qui erubuit ⁊ iurauit se de cetero non cognosciturū
eā. Sicq; placate sunt ad iuramentū eius. Quāq; modicū tē-
pus p̄transisset nō potuit abstinere ab ea. ⁊ fecit de hoc legē
quasi ex ore dei reuelantis sibi. ⁊ tūc induxit sententiā in al-
chorano in capi. elmearrē. q̄ interpretat̄ vetatioꝝ anathema:
q̄ dicit sic. O p̄pha quid petis qđ deus cōcessit tibi? Pla-
cari vxores tuas expostulas? Nam legē posuit vobis deus:
ut soluatis iuramēta v̄ra. sic de iurauit. ⁊ iterū cognouit illā
et dixit qđ deus dispēsauerat cū eo in iuramento. et sup hoc
testes sunt michael ⁊ gabriel. Et dixit illi vna de vxoribus.
O mahumete deus festinauit in tuo desiderio. Voluit p̄ hoc
dicere. forsītā deus in scellere tuo se appropinquat incestui.
⁊ addidit. Nunqd̄ deus p̄cepit tibi huiusmōi facere. cum
etiā in te ipso hoc verboten⁹ detesteris? forsītā querit deus
te placare pro huiusmōi ⁊ appropinquare tibi. Ipse vero dua-
bus vxorib⁹ totū legīt qđ sequit̄ in capitulo. vetatiōis. ⁊ ait
quasi ex p̄sona dei. Penitemini corā deo quia dclinauerūt
corda v̄ra. quasi dicat: de hoc qđ calūpniat̄ sunt eū de ince-
stu. sequiturq; cōtinuo. Si forte de⁹ vos repudiauerit detq;
pro vobis vxores meliores vobis sarracenas. fideles. locu-
ples. penitētes. adorātes. laudātes. agiles. ac v̄gines. qđ
audiētes dixerūt. penitem⁹. Simile fecit quādo accepit vxor-
em zeid nutricij sui. dixit sententiā q̄ est in capitulo. elliazeb.
qđ deus dixit ei. Tu celas in anima tua qđ deus propalat. et
formidas homines. sed iustū est qđ deū formides. Quā enī re-

spiritus eam zeith: maritauimus eam tibi o mahumete. Et dixit ei zeith. Nūquid duxisti eā nuncie dei? respondit. Nehti bi. Deus maritauit eaz mihi. Que postea iactabat se. q̄ de^o maritauerat eā. illas et alias parētes earū. Ecce palliauit minus per mai^o. Nā sic idē mahumetus dicit. nullū est mai^o peccatū: quam imponere deo mendaciū. Preterea. Si ali^o quod peccatū esset tollerabile in propheta: minus videtur esse tollerabile: q̄ sit lubricus et immūds. Cum spiritus sanctus in actu venereo nō tangat corda pphetarū. sicut dicit hieronym^o. Et philosophus dicit. q̄ in actu illo impossibīle est hominē intelligere. Est ergo omnino irrationabile: ut minister et ppha legis tāte salutis (ut dicūt sarraceni) sit homo carnalissim^o et imūds. Qui etiā de hoc se iactat. q̄ tāta sit ei vis et facultas libidinis data in agēdo: quāta q̄ draginta hoib^o. cū tamē eū de^o priuauerit fecūditate filiorū. Nā vnā solā filiā legi^o habuisse. Nō est igi^o lex ista rationabilis ex parte ministri. tū quia sceleratus et carnalis. tū etiā q̄ ita iustus et incertus. Nā ipse testat^o in alchorano. q̄ nescit quid erit de ipso. vel de sarracenis. Et etiā nescit. vtrū ipse vel ipsi sint in via salutis vel nō. Nec etiā rationabilis est lex ipa ex parte sui. tū quia sicut ipse expresse dicit: non est in mūdo qui alchoranū intelligat. Et quō mandauit deus q̄ seruet: si nō dedit q̄ intelligat? Nō est etiā rationabilis ex parte documentorū q̄ cōtinet. Nā sicut dicit in multis locis q̄ deus mādauit angelis: q̄ adoraret adā. Et q̄ noluerūt: facti sunt demones. Qui autē adorauerūt: remanserūt angeli. Et quō deus mādasset ydolatriā. et ut alijs dedissent honorem: q̄ soli deo debet. Itē non est rationabilis ex parte documentorū. Nā illud qd est in lege illa maxime et solū necessariū est (sicut ipsi dicūt) q̄ pronūciēt. Nō est de^o nisi deus et mahumetus est nūcius ei^o. Addūt etiā q̄ deus est magnus. Sed q̄ annūciatio est ista: Nō enī aliquis ratione vtens dicit. q̄ deus sit paruus. Preterea. Ista expositio. Nō est de^o nisi deus: est vera per se. et anullo ei cōtradicti^o. siue sit vnus deus: siue etiā essent plures dii. Est enī vera talis replica

7
tio de omnibus. quia non est angelus nisi angelus. non est
homo nisi homo. non est asinus nisi asinus. quia bos et ca-
nis non est asinus. Ista vero et mahumetus est nuncius dei:
est valde dubitabilis. Que est igitur ratio coniunctionis vni-
propositionis per se note. et alterius per se innotae? Aut que
virtus siue utilitas hoc confiteri. ut quicumque confitent hoc
de necessitate saluentur. Preterea. Mahumetus in lege sua
dicit. quod homines omnes erant unum. et una secta. et vnus ritus: sed
deus diuersificauit eos mittendo diuersos prophetas. Sed hoc
nec apparitionem habet. quia deus qui est maxime vnus. et maxime
diligit unitatem et salutem hominum: non diuersificasset eos per tam
diuersas sectas et errores et perditiones. sed hoc fecit inuidia
diaboli: et malicia hominum ex permissione dei. ut quia nolue-
runt credere veritati: permittat eos subijci diuersis erroribus.
Preterea. Mahumetus mandat in predicta lege qua
si ex ore dei. quod occidant increduli. id est. qui non sunt sarraceni.
Cum tamen dicat de ipsis. quod nunquam possunt dirigi nisi a deo: et
deus non eos dirigat. Sed inconueniens est quod occidant pro eo
quod nullo modo possunt aliud. Cum etiam si possent aliud: non
deberent cogi. Quia deo non placent coacta seruitia. Hoc
autem scilicet quod occidant. nisi credant. vel quod aliquo modo
credere compellantur: etiam ipse mahumetus (qui precipit) ir-
rationabile iudicat et inconueniens. Dicit enim in capitu-
lo de iona. Si vellet deus: omnes homines crederent qui sunt
in terra. et tu cogis eos ut credant. Et nemo potest esse fide-
lis: nisi ei largiatur a deo. De hoc etiam latius prosequer-
mur infra in capitulo. x. Est etiam irrationabilis lex ipsa de
his de quibus tractat. Facit enim speciale capitulum de for-
nica. et aliud de fumo. et aliud capitulum de aranea. Sed quare
deus talia mandasset hominibus de fornica. et fumo: Pre-
terea. Lex illa est irrationabilis de lotionem quam mandat.
Precipit enim quod quando volunt orare: lauent manus et cu-
lum. et ventrem. et plantas pedum. et faciem. et brachia usque ad cubitum
Si autem non inueniant aquam: intigant manus suas in puluerem. Et po-
stea fricando manus puluerosas per faciem: puluerizent faciem.

suam. Nec quidē locio irrationabilis est. ⁊ magis esset ratio
nabile q̄ lauare cor. iuxta illud ieremie decimo. Laua a ma-
litiā cor tuū. Puluerizare autez faciē: qd̄ rationis potest
habere: ymo quāto lotio ē rationabilis: tāto puluerizatio
et fedatio est inconueniēs et irrationabilis. Maxime autē
videt lex ipsa irrationabilis de modo repudiandi vxorem.
Potest enim sarracenus repudiare et reconciliare vxorem
quoties ei placuerit vel displicuerit. Ita tamē q̄ post tertiā
repudiationē: nō potest eam reconciliare. nisi vnus alius car-
nalis cognoscat eā: et si cognosceret eā mēstruosa: oportet vt
cognoscat sine mēstruis. q̄ si etiā cognouit eā beretro nō be-
ne erecto: oportet vltius q̄ cognoscat eam bene rigido
membro. Unde quādo illi volūt facere talē reconciliationē
dant preciū vni ceco vel alteri persone villi: vt illā mulierez
cognoscat. et postea hoc publice testes. et dicat q̄ eā vult re-
pudiare. q̄ si fecerit prim⁹ potest eā sibi reconciliare. Aliquā-
do autē tantū sibi cōplaceāt secundi: q̄ nolunt separari. Et
tūc primus (amisso precio ⁊ vxore sua) spe frustratur. O lex
nō tam hominib⁹ quā bestiis ratiōe carētib⁹ attribuēda.
nō deo q̄ disponit oīa rationabiliter. Maxime autē irrationa-
bilis est lex ipsa ex parte finis ⁊ premiij quod p̄mittit. Dicit
enim per totū alchoranū. q̄ beatitudo sarracenoz est habe-
re ortos irriguos: et vxores et concubinas. multas puel-
las verecundas et pulchras. vestes purpureas. cīphos au-
reos et argenteos discurretes p̄ mensas: comestibilia opti-
ma. Nec maxime cōnumerant in capitulo. arrahamē. qd̄ in-
terpretat̄ miserator. In libro autē de doctrīna mahumeti q̄
ē magne auctoritatis exposuit ordinē comestionū. Et dicit.
q̄ primū ferculū qd̄ preponet̄: ibi ē iecur piscis. albebuch. ci-
bus sūme delectabilis. Et postea succedēt fruct⁹ arboruz.
Et infra in eodē. cū quererent ab eo si luxuriabunt. Respo-
dit. q̄ nō esset beatitudo si aliq̄ delectatio deesset ibi. ymo cū
cta esset frustra: nisi et voluptas luxurie sequeretur. In h̄ autē
est tota intētiō alchorani ⁊ toti⁹ secte sarracenoz. q̄ beatitudo
cōsistit p̄cipue in actu gula ⁊ luxurie. ⁊ ista nō dicit q̄ si p̄ simi

litudinē vel exēplū sic etiā in sacra scriptura fit mētio de ci-
bo 7 mēsa in vita btā. Nam de vera beatitudine 7 de visiōe
dei. 7 perfectiōe aīe. nullā omīno mētiōē fecit mahumet⁹.
Nec desiderauit neq; apprehēdit ea. Sed sola q̄ desidera-
uit promissit. In hoc enī aptissimē ostēdit se esse contrariū xpō
7 oībus pphīs 7 oīb⁹ philosophis: et oībus ratione vtētib⁹
qui oēs cōmuniter cōcordāt. q̄ vltima hoīs felicitas sit in-
cognitiōē dei. iuxta illud q̄ dicit iōā. xvij. hec est vita eter-
na vt cognoscant te solū verū deū. 7c. Et aristot. dicit in. x.
ethico. 7 in. xij. methaph. q̄ vita que est secūdu intellectū est
optima. Igī gulosa 7 luxuriosa est pessima vita. q̄ impedit
bonū intellectus. Sed quia ipsi sarraceni nō recipiūt acto-
ritatē sacre scripture: nec etiā philosophorū ppter rationes
supradictas. in capitulo pmo recurrendū est ad rationē quā
ipsi licet irrationabiles totalī negare nō possunt. Stat igī.
tatio actoritas sine qua nihil valet actoritas. et ostēdetur q̄
neq; in actu gule neq; in actu luxurie est felicitas hoīs. nec
ista etiā erunt ibi. Constat enī q̄ cibos ad hoc sumim⁹ vt cor-
ruptio q̄ possit accidere ex consūptiōe naturalis humiditatis
tetur. Et etiā ad augmentū. sed ista duo non erūt ibi. nā oēs
in debita quātitate resurgēt. nec amplius poterūt mori. nec
aliquo mō deficere. Nā sicut dicit mahumet⁹ in sua doctri-
na. Postq̄ omnia mortua fuerint deus occidet mortē. 7 po-
stea resurgēt i mortales 7 integri. Ergo cibi sumptio nō erit
necessaria aliquo mō. Et eodē modo vsus venereorū. q̄ nec
nūc est necessari⁹. nisi ut cōseruet in spē: q̄ nō pōt cōseruari
in indiuiduo. Adhuc hoīes resurgētes in perpetuū viuēt. er-
go si cibos semp vterent in infinitū angebunt eorū corpora.
aut erūt ibi egestiōes 7 alie feditates ut tū resoluat quātū
cōuertit quorū utrūq; est in oueniēs. Ad h⁹ rīdet mahume-
tus i libro de sua doctrina dicēs. q̄ nō erit ibi egestio sordidū
sed purgatio p sudorē. 7 ponit exēplū de puero in vtero ma-
tris qui ut dicit nutrit⁹ 7 nō egerit. sed exēplū 7 ratio ei⁹ nihil
soluit sicut patet inspicīēti. nā quedā sunt de pfectiōe imper-
fecti que in re perfecta essent imperfectio magna. Amplius

Si usus venerorū esset ibi. nisi esset frustra: sequeretur etiam
q̄ erit hominū generatio sicut nūc. Multi ergo homines
erūt post resurrectionē: qui ante resurrectionē non fuerunt.
Frustra igit̃ tantū differtur resurrectio mortuorū: ut omēs
simul vitā accipiāt qui eandē habēt naturā. Preterea. Si
beatitudo est in luxuriando. in habendo multas vxores: illi
qui post resurrectionē generabunt: non poterūt esse beati
nisi accipiant multas vxores. Non poterunt autē accipere
nec miseras nec felices. ergo oportebit q̄ expectēt quousq̄
nascent̃ alie plures. Et sic oportebit q̄ nascent̃ multe femi
ne ⁊ pauci viri. ⁊ sic breui tēpore erit regnū feminarū. Pre
terea. Si post resurrectionē erit hominū generatio. aut igit̃
illi qui generabunt iterā corrūpentur. aut in corruptibiles
erūt ⁊ imortales. Si autē non erunt corruptibiles: sequeren
tur in conueniētia. tū quia erit multitudo infinita. tū q̄a quo
rum erit similis generatio: nō erit similis generatiōis termi
nus. Homines enī per generationē q̄ est ex semine: nūc qui
dem cōsequunt̃ corruptibile vitā. tunc autē imortale. Prete
rea. Omne generabile est corruptibile. Lū generatio ⁊ cor
ruptio sint contraria: ⁊ circa idē. Sic autē homines qui tūc
nascent̃: corruptibiles erūt ⁊ morient̃. Et si iterato non re
surgunt: sequet̃ q̄ eorū anime ppetuo remanebūt a corpori
bus separate. Qd̃ est incōueniens: cū sint eiusdē speciei cū
animab⁹ hominū resurgentiū. Si autē ⁊ ipsi resurgent: debu
it etiā eorū resurrectio ab alijs expectari. ut simul omib⁹ qui
naturā participāt: beneficiū conferat̃ resurrectionis. Pre
terea. mahumetus vnā tantū ponit diē resurrectionis. ⁊ vnā
resurrectionē. s. in fine mundi in die iudicij. de resurrectione
aut̃ illorū. vel de generatiōe: nullā omnino mentionē facit.
Preterea. Nō videt̃ aliqua ratio esse quare aliqui expectē
tur ad simul resurgendū si non oēs expectent̃. Si quis autē
dicat. q̄ resurgentib⁹ erit usus ciborū ⁊ venereorū non pro
pter conseruationē vel augmentū corporis. nec propter con
seruationē speciei vel multiplicationē hominū: sed solū pro
pter delectationē q̄ in illis actib⁹ existit. nec aliqua delecta

tio hominib⁹ in vltima remuneratione desit (sicut expresse
dicit mahumetus in libro de sua doctrina.) patet quidē mlti-
plicit^r hoc incōueniēter dici. Primo quidē: quia vita re-
surgentiu ordinatio: erit q̄s vita presens. In hac siq̄ uidē vt
ta in ordinatū est ⁊ viciosum est: si quis cibus ⁊ venercis vti-
tur propter solā delectationē. ⁊ non propter necessitatē sustē-
tandi corporis vel prolis procreande. Et hoc rationabiliter.
Nam delectationes que sunt in premissis actionibus: non
sunt fines actionū. sed magis ecōtra. Natura enī ad hoc or-
dinauit delectationes in istis actibus: ne animalia ppter la-
bozem ab istis actib⁹ necessarijs nature desisterēt. qđ con-
tingeret: nisi delectatione prouocarent. Est igit^r ordo prepo-
sterus ⁊ indecens si iste operationes propter solas delecta-
tiones exerceant. Nullo igitur modo hoc in resurgentib⁹
erit. quoru vita ordinatissima ponitur. Non erit igitur in
futura felicitate vsus talium actionū. multo igitur min⁹ in
talibus est futura felicitas. alias enī quid prohibeat ani-
malia bruta esse felicia. que in predictis actionib⁹ nobiscuz
cōmunicant. Preterea: si in istis actibus erit vltima homi-
nis felicitas (vt mahumet⁹ expresse videtur dicere.) quid
ergo oportet nunc abstinere ab istis ⁊ non magis die ac no-
cte luxuriari ⁊ comedere: ut ⁊ hic etiā felices simus. Sed a-
pud omnes homines etiā apud sarracenos reputatur vir-
tuosius abstinere ab his. ⁊ ipsi etiam habent viros contem-
platiuos: et continentēs quos maxime laudant. Sed quia
stulticia est cum homine qui omīno ratione caret. multū ra-
tionabiliter loqui: liceat nobis stultizare cū his ⁊ dicere. Si
in his actibus est vltima felicitas hominis. quid faciet aīa
separata ante resurrectionē que nec comedere nec luxuria-
ri poterit: nec etiam angeli vnq̄s poterunt esse felices: quia
istis omnīno carent. Preterea. Si in habendo multas vx-
res et infinitas concubinas: et adolescentulas: est vltimo-
rum viroꝝ felicitas. Mulieres nunq̄s poterunt esse feli-
ces nisi habeant multos viros. Sed rursus. quomodo po-
test esse beat⁹. cui⁹ vxor habet multos viros? Erit igit^r. aut

mulier felix et viri infelices: aut vir felix et mulieres et adole-
scentule eius misere. Sed quomodo potest esse beatus cuius tota familia
est misera et infelix. Rationabilius est dicendum quod omnes tam vi-
ri quam mulieres eorum infelices erunt et miseri. Hec quasi per dis-
gressionem hic dicta sufficiant. ad ostendendum quod lex ista est irra-
tionabilis ex parte finis et premij quod promittit. Est etiam irratio-
nabilis ex parte multorum aliorum quam in lege illa continentur. sicut
sibi frequenter inducit quod deus iurat per vrbem fidelem. et quod deus
iurat per ficetum et oliuetum. sicut expresse patet in capitulo. el-
tym quod interpretatur. ficus. homines autem per maiorem sui iurantis
ut per deum vel per sanctos. deus autem quia maiorem non habet
per quem possit iurare consuevit iurare per semetipsum. sicut di-
xit ad abrahā. ut habetur in gene. quod autem iuret per ficetum
et oliuetum friuolum videtur et omnino irrationabile.

¶ Capitulum nonum quod lex sarrace-

norum non est lex dei quia continet falsitates apertas.

nō considerare oportet quod lex ista non sit lex
dei quia continet falsitates apertas. Deus
enim est prima et summa veritas a quo non po-
test dici aliqua falsitas. In alchorano autem
dicitur in capitulo. iōne. dic quis diligit verita-
tem: et respondit. dic deus diligit veritatem: et quod
diligit veritatem est veritas et convenit imitari eum: et post. Cer-
te non convenit legi dei ut dicat aliquid sine deo. sed falsum
et mendacium dicitur sine deo. Nam sicut dicit augustinus. si in euā-
gelio inueniret una sola falsitas eadem ratione totum euāgelium
suspectum haberet et reputaretur falsum. alchoranum autem mul-
ta continet vera que habentur in euangelio et lege et prophetis.
sed ipse mahumetus de suo tot manifeste falsa intermisit. quod
totum vere suspectum et falsum reputari debet. et opus illius quod
mendax est et pater eius. ¶ Reducunt autem principales falsi-
tates eius ad decem genera. Dicit enim falsa de se ipso. De
christi anis. De iudeis. De apostolis. De patriarchis. De demo-
nibus. De angelis. De virgine maria. De christo: et de deo. De

se quidē dicit. q̄ est finis et sigillum et silentiū omniū p̄phe-
tarū. Et mādat q̄ occidat quicūq; post ip̄z asseruerit se esse
prophetā. Sed nunq̄d. abbreviata est man⁹ dñi. q̄ nō possit
post eū alteri dari spūs p̄phetie. Et qdē nō solū xp̄iani et iu-
dei. sed etiā sarraceni dicūt. apud eos multos fuisse post eū:
qui habuerūt sp̄ritū prophetie. et etiā receperunt in balda-
cho prophetā quendā q̄ vocabat solen. qd̄ interpretat sca-
la. quē tartari occiderūt. et cū eo sarracenoz multitudinem
nō paruā. De se etiā dicit ⁊ iactat se q̄ si ex p̄sona dei: q̄ si cō-
gregarentur omnes homines ⁊ omnes angeli vel spūs: non
possent facere talē alchoranū q̄lis est iste. Aut enim ip̄e intel-
ligit. q̄ nō possunt facere: et cū adiutorio dei: tūc ē manife-
sta blasphemia. Aut intelligit q̄ nō possūt facere sine dei ad-
iutorio: et tūc vana assertio est: q̄ hoc est p̄ se notū falsissimū.
De xp̄ianis autē dicit. q̄ ip̄i dāt deo p̄ticipē. qd̄ manifeste fal-
sum est. Dicūt enī xp̄iani per totū mundū. q̄ de⁹ est vnus et
simplicissimus. Preterea. Dicit in capitulo. del tenbe. qd̄
interpretat penitentia. q̄ xp̄iani deificāt ep̄iscopos suos et
pōtīfices et religiosos. qd̄ falsum est. Hoc autē dicit mahū-
metus sicut ignarus lingue. Nā xp̄iani. chaldei. et oēs oriē-
tales xp̄iani. vocāt ep̄iscopos ⁊ religiosos (causa honoris)
raban. qd̄ interpretat magister vel maior me⁹. in lingua ve-
ro arabica. rab. est nomē dei. qd̄ interpretat dñs absolute. et
de solo deo intelligit. sic etiā apud nos: qñ dicimus. theos.
Credidit igit mahūmet⁹: q̄ xp̄iani vocarēt eos deos. Pre-
terea. ip̄se dicit de xp̄ianis. q̄ deificāt marīā. et inducit in ca-
pitulo. elmey de. qd̄ interpretat mēsa q̄ si xp̄s se excuset apd̄
deū: q̄ nō dixit mūdo q̄ mater sua esset de⁹. Et certe neq; b̄
xp̄iani dicūt. s. q̄ b̄tā marīa sit de⁹ vel dea: sed dicunt q̄ fuit
purissima mulier. Nā euāgelii eam nō deā vocat vel ange-
lam sed mulierē. Preterea. Ip̄se inducit in capitulo. elmey
de. q̄ interpretat mensa. de xp̄ianis et etiam de iudeis. q̄ ip̄i
si nō sunt filij dei nec amici dei. qd̄ probat per hoc q̄ affli-
gunt (vt dicit) pro peccatis. Sed ista ē manifeste falsa. Nā
multe tribulationes iustoz. Et sicut apostolus dicit ad he-

C

brios. Flagellat deus oēm filiū quē recipit. alias tñ et iusti
et impij flagellant a deo. Nā et ipsi sarraceni grauissime fla-
gellati sūt a tartaris q legē nō hēnt. De iudeis aut dicit pre-
dictus mahumet⁹ in ca. del tenbe. qđ interpretat. premia. q
ipsi deificāt. eleazar. et dicūt q ipse est dñs. i. filius dei. hoc
aut est manifeste falsum. qz iudei nullū hoīem deificant ne e
dei filiū dicūt. Preterea. in ca. elnasa. qđ interpretat. mulie-
res dicit. q ipsi iudei dicūt. q occiderūt xpm iesum filiū ma-
rie nūciū dei. hoc est expresse falsū. Nō enī iudei dicūt iesū
xpm filiū dei: nec eū fuisse nūciū dei. sz malū hoīem: et asserūt
se occidisse eū pro pctō blasphemie. De apostolis aut dicit
in capit. amrā. q fuit pater moysi. q ipsi protestati sunt et dis-
xerunt xpo. q ipsi erāt sarraceni et imitatores legati vel nū-
cij. i. mahumeti. hoc expresse est falsum. Nā xps et apostoli
fuerūt ante mahumetū sexcētis annis. Mahumetus autē
surrexit tpe eractij q incepit regnare anno dñi sexcentissimo
et octimo. Unde nō dñ sunt septingēti anni. q mahumetus fu-
it. Et sunt mille ducenti et amplius q fuerūt xps et apli. Et
quomō potuerūt xps et apli esse sarraceni et imitatores ma-
humeti? Lū ex pte dei preceptū ē (sicut ipse in alchorano di-
cit in ca. eltannar). q sit sarracen⁹ p̄mus. Sarracenism⁹ er-
go incepit a mahumeto. Apli ergo neqz imitatores potue-
rūt esse illi⁹ quē precesserūt sexcētis annis. vel si ipsi fuisset
sarraceni: ipse nō potuit esse p̄m⁹. De patriarchis aut idem
asserit mahumat⁹. Dicit enī in plurib⁹ locis in alchorano. q
Abrahā. ysaac. et Jacob. et filij eorū fuerūt sarraceni. Idem
aut dicit de Noe. i. q fuit sarracen⁹. et q p̄pterea venit dilu-
uist i mūdo qz ipse p̄dicabat hoībus q fierēt sarraceni et ipsi
renuerūt. Istud aut apte falsū est. Quomō enī noe potuit
eē sarracen⁹: q p̄cessit mahumetū p̄ duo millia et quingentos
annos? Lū ipse mahumet⁹ dicat: se fuisse p̄mū sarracenū de
mūdo. Nec possūt dicere sarraceni. q abrahā et noe fuerūt
sarraceni. qz de ipsis nati sūt sarraceni. Nec enī expositio est
cōtra alchoranū vbi dicit. q abrahā nō fuit xpianus. et non
fuit iude⁹. sz sarracen⁹ purus. Cōstat enī. q sicut de abrahā

nati sūt ipsi sarraceni: ita de eo et de noe nati sūt iudei ⁊ xp̄ia-
 ni. Dicūt etiā sarraceni. q̄ de^o p̄misit mahūmeto. q̄ nullus
 intraret parady sū añ ip̄m. Et post hoc assumpsit eū dñs ⁊ du-
 xit in parady sū. ⁊ vidit viros ⁊ mulieres plures ⁊ ait. Quid
 est dñe? Et dñs ad eū. Nō mireris q̄ isti sūt imitatores tui
 Cōstat aut̄ q̄ nō potuerūt esse imitatores mahumeti: nisi
 p̄ alchoranū. q̄ tñ nō fuit reuelatum ante t̄pa mahumeti. si-
 cut in plurib⁹ locis alchorani dicūt. Et maxime in principio
 eius dicūt. Huius aut̄ fictiōis falsitatē q̄libet sapiēs potest
 aduertere. Et ideo nō insisto. De demonib⁹ aut̄: est aut̄ in al-
 chorano speciale capitulū. vbi expresse dicūt. q̄ demones in
 magna multitudīne audierūt alchoranū et letati sūt. et testa-
 ti sūt q̄ p̄ ip̄m poterāt saluari. ⁊ dixerūt se esse sarracenos ⁊
 saluati sūt. Hoc aut̄ quantā falsitatē contineat: nō opus est
 ostēdi alicuo argumēto. De angelis aut̄ dicūt in plurib⁹ lo-
 cis. q̄ adorauerūt adā. ⁊ q̄ oēs adorauerunt nisi diabolus.
 Preterea. Dicūt idē mahumet⁹. q̄ qñ ip̄e iuit ad deū cū ga-
 bziele: vidit vnū angelū in celo. q̄ erat maior toto mūdo mul-
 tis mille vicibus. q̄ flebat pctā sua. et ip̄e impetrauit ei ve-
 niam precibus suis. Et multa alia falsissima. q̄ latius prose-
 quemur in fine opis: cū dicemus visionē maxime fictionis
 quā de se asserit. Preterea. videt̄ de angelis expresse dice-
 re. q̄ sint corporei. Dicūt enī in ca. gad. et in plurib⁹ alijs lo-
 cis. q̄ angeli fuerunt creati de igne. ⁊ homo de sceno. Dicūt
 etiam in alijs locis. q̄ sint dīensione magni. sicut infra pa-
 tebit. De virgine autē maria. dicūt expresse in capitulo. am-
 ram. q̄ ipsa fuit filia amram. Amram vero fuit pater moy-
 si et aaron. In ca. etiā. mariē. q̄ interpretat̄ maria: expres-
 se dicūt. q̄ maria mater xp̄i fuit soror aaron. et q̄ moyses et
 aaron habuerunt quandam sororem que dicta fuit maria. ⁊
 fuerunt tres filij. amram. sicut patet p̄mo paralī. vj. ca. Sed
 inter istam mariam. et beatā mariam virgīnē matrē domini
 nostri iesu xp̄i fluxerunt anni mille quingenti. et prima ma-
 ria mortua fuit ī deserto. qñ moyses ducebat filios israel p̄
 desertum ad terrā p̄missionis. et nōdū erat edificata roma.

q̄ postea fuit fundata tēpore ezechie regis iude. q̄ fuit post
per septingentos annos et amplius. Iesus autem x̄p̄s. fuit
post ezechia regem natus de uirgine maria tēpore octauiani
imperatoris post septingentos ānos et amplius ab ezechia
Quo tēpore romani iā habebant monarchiā mūdi. et mitte
bant reges in iudeā. Unde et cōtestati sunt iudei. q̄ non ha
bebant regē nisi cesarē. Nota igit̄. q̄ sicut dicit augustin⁹
lt. xviij. de ciuitate dei. roma fuit edificata tēpore achaz. vel
secundū alios: tēpore ezechie. habebat aut̄ populus isrl̄ in
terra promissiōis septingētos decē et octo annos. Ex quib⁹
viginti et septē pertinent ad iesum naue. ad tēpus aut̄ iudi
cum: trecēti viginti et nouē anni. ex quo vero reges ibi esse
ceperūt: trecēti sexaginta duo anni. a fundatione aut̄ urbis
vsq; ad natiuitatē x̄p̄i: septingenti quinq; ginta duo anni: si
cut dicit paulus diachon⁹ in historijs romanorū. Permissit
igit̄ spūs sct̄s mahūetū tā manifeste mētiri: talr q̄ ois hō
aduerteret falsitatē. De x̄p̄o vero dicit idē mahūmet⁹. q̄ ip
se nec de⁹ est nec filiū dei. et q̄ ipse x̄p̄us hoc de se nō dixit
sed apud deū se humiliter excusauit: q̄ hoc mūdo non dixe
rat. Istud aut̄ est manifeste falsum. Nā expresse scriptū est.
in euangelio. io. q̄ ipse dixit se esse filiū dei. et tūc iudei vo
luerunt eū lapidare quasi de blasphemia. Dixit etiā se esse
p̄cipiū. q̄ood proprie cōuenit soli deo. Et ait. q̄ si uerba ei⁹
nollēt credere: operib⁹ crederēt. Ostensum est aut̄ supra in
tertio capitulo. q̄ sarraceni non possunt dicere q̄ euangeliū
sit uiciatū. et etiā q̄ ipsū euangeliū qd̄ est apud nos tenen
tur recipere. et uetus testamentū. Ipse etiā mahūmetus in
capitulo. elhabeaf. petit sibi ostēdi auctoritatē libri q̄ scrip
tus est ante alchoranū. Præterea. dixit de x̄p̄o. q̄ ipse nec
crucifixus fuit nec mortu⁹. sed de⁹ in fine mūdi faciet eum
mori. et alia infinita falsa. quorū contraria expresse in euan
gelij et scripturis alijs cōtinentur. q̄ longū esset prosequi.
De deo vero simpliciter asserit. q̄ nullo modo potest habe
re filiū: q̄ nō habet uxorē. Et hoc pro efficaci argumēto fre
quētissime repetit. hoc aut̄ argumentū simile est: ac si dice

ret. q̄ deus nō est substantia: q̄ nō habet accidēs. vel de⁹ nō
vīuit: q̄ nō comedit nec respīrat. Satua aut̄ et fāstīca ē ta
lis imaginatio: ⁊ hoīs intellectu et ratiōe carentis. Nō enī
xpīani dāt deo filiū tanq̄ ex muliere: s̄ sicut ē calor ab igne
splendor a sole. et verbū a dicēte. Que oīa: nasci vere et ge
nerari dicunt. et nō ex vxore. Filius enī est verbū. et splen
dor eterni patris. cōetern⁹. ⁊ consubstāntialis: ⁊ coequalis ei.
Sicut enī calor et splēdor nō separant̄ ab igne: ignis tñ cō
municat nobis suū splendorē absq̄ calore: vt lumē candele
alij vero calores absq̄ splendore. sicut in ferro bene calefa
cto et nō candēti. sic et fili⁹ dei potuit incarnari absq̄ eo q̄
pater vel spīritus sc̄t̄s incarnaret: licet in diuisa sint ope
ra trinitatis. Itē etiā. Filius dei q̄ est verbū dei. q̄ est splen
dor patris. potuit in creatura sensibili scribi: vt ab hoīb⁹
legeret̄ et sensibiliter eius opera viderent̄: et esse carne vni
tū: et carta idest caro scripta potuit lantari. verbū aut̄ dñi
manet in eternū. Sicut etiā rex q̄ mitteret verbū suū. et man
datū suū per regnū in carta scriptū: posset quidē carta cōbū
ri: sed verbū regis nō cōbureret. Dicūt igit̄ xpīani. xp̄m q̄
est verbū dei esse filiū dei. Et quasi hoc idē dicit mahumet⁹
de eo: licet nesciēs ⁊ n̄ intelligēs. Dicit enī in alchorano. i. c.
el nasa. qd̄ interpretat̄ mulieres. q̄ iesus fili⁹ marie est ver
bum dei: ⁊ spīrit⁹ ex deo. Quare ergo nō dicebat mahume
tus. q̄ deus nō potest habere verbū. nec spīritum. q̄ nō ha
bet vxorē: Querendū est igit̄ a sarracenis. q̄ querant a ma
humeto (cū dicit q̄ xp̄s est verbū. et spīritus ex deo.) vtrūz
dicat de spīritu et verbo accidētali vel essentiali idest incre
ato vl̄ creato: Si de accidētali siue creato: sic nō solū verbū
⁊ sp̄s xp̄i ē a deo: s̄ verba et sc̄a alioz pph̄arū ⁊ alioz bonoz
hoīz. Et in hoc nō est magna comēdatio de xp̄o: quē mahu
metus intēdit singulariter ⁊ sup̄ oēs alios comēdare. Nec
ppter tale verbū et talē spīritū deus de se pluraliter loque
retur. sicut in toto alchorano inducī. Si verō dicat de ver
bo dei. et spīritu increator essentiali: sic utiq̄ nobiscū sentī
unt. tā de incarnatiōe sua. quam de mīsterio trinitatis. Pre

terea. Dicit mahumet⁹ de deo in ca. elminini. q^d si haberet
filiū: totus mūdus esset in periculo. Esset enī inter eos scis
ma. Et hec suppositio est falsissima. Supponit enī q^d deus
nō posset habere filiū: nisi malū. et cōtumacē. et inobedientē
Et nos q^ddem dicimus. q^d fili⁹ dei est verbū. et ars patris. p
quē oīa operat^r. Verbū autē cōceptū et ars operatoris: etiā
in hoīe nūq^{uam} discrepat ab intellectu cōcipientē: nisi forte ma
humet⁹ blasphemādō dicat: q^d deus a se metipso discordat
in suo intellectu. et sua cōceptio contra dicit ei. Preterea.
Mahumetus dicit in ca. elchzab. q^d deus et angeli ei⁹ orant
pro mahumeto. et pro alijs sarracenīs. Sed dimittamus de
angelis. Deus autē q^{uā} pro ip̄s orat: quē orat angelos vel
hoīes. aut se ip̄s. Sed hoc est falsū q^d se ip̄m orat. Maxime
autē scdm mahumetū. q^d negat incarnationē verbi. neq^{ue} in di
uinis ponit distinctionē aliq^{uā} ruz psonarū. Ponit etiā mul
ta alia falsa. et impossibilia sicut in ca. elbastiar. dicit q^d si ex
pte dei. Si misissem⁹ hūc alchoranū sup vnū mōtē: videres
eū cōcisiū pie deuotiōe et timore dei. Et in capitulo. elheymar
q^d interpretat^r luna dicit. q^d luna fuit fracta. Et multa alia q^{uā}
longū eēt enumerare. An et manifestū pōt eē oībus sapiētib⁹
q^d lex illa nō ē a deo: q^{uā} tot et tā patētes ostinet falsitates. Pre
terea. Inueniunt^r q^{uā}dā absōna: q^{uā} sarracenū p certo asserūt
et trahunt de alchorano p expositiōes. Habent autē exp̄sse
illi. narrationū mahumeti. et de multis hīc pauca referā. A
nū dicit q^d celū creatū fuit de fumo. et fum⁹ de vapore maris
et mare de mōte quodā q^{uā} vocat. cas. q^{uā} cigit totū orbē. et susti
net celū. Dicit etiā. q^d sol et luna erāt eq̄lis luminis et virtu
tis. et nō erat distinctio inter diē et noctē. Quadā autē vice vo
labat gabriel. et accidit vt ala sua tāgeret lunā. q^{uā} obtenebra
ta ē sicut mō cernū⁹. Preterea. Dicit. q^d nat⁹ ē sus de ster
core elephātis. et mus de stercore porci. et cat⁹ de frōte leonis
Q^{uā}d narrat in hūc modū. Nā cū eēt noe in archa cū filijs et
aiālībus: q^{uā} ibāt ad secreta nature: inclinabat archa. et ma
xime q^{uā} ibat elephas. Et cum vehemēter timerēt: cōsuluit
noe deū. Auscūit. Adde et inclina culū ei⁹ ad foramē stercorea

rie. Et fecit sic. Et sterconizauit: et natus est sus gradis satis.
Lū autē rostro fossorio grofolaret feces (vt solet:) natus est
mus. et cepit rodere tabulas arche. Et tūc maxime tūmerūt
Et sulto dño: noe pcussit leonē in frōte. et egressus est cat⁹
p nares eius. Et hec est causa (vt dicit:) q̄re caro porci est il
licita. Dicit iterū in eodē. q̄ deus in fine mūdi occidet oēm
creaturā. etiā angelos et archāgelos. et nihū remanebit viuū
nisi deus et mors q̄ est qdam angelus q̄ dicit̄ adriel. Et tūc
precipiet de⁹ adrieli: q̄ occidat se ip̄s. Quo facto: dñs insul
tabit voce gradī. et dicet. Ubi sūt satrape mūdi. et p̄cipes
Et post hec resuscitabit oīa zc. Ipse etiā mahumetus fecit
librū: vbi scripsit duodecim millia verba stupēda. Et cum
admirantes quererēt: vtrū oīa illa essent vera: respondit. q̄
solū tria millia veritatē habebāt. alia v̄o oīa falsa erāt. Lū
igif in predicto libro aliqd falsitatis deprehēdit: dicūt sar
raceni. q̄ hoc dixit mahumetus. s. q̄ nō erāt oīa vera. et istd
est de illis. Residuū vero totū semp in suo robore pseuerat.
Ita etiā credo q̄ faciūt sarraceni de alchorano: q̄ licet i eo
multa falsa et mēdacia deprehendant: tñ ppter qdā vera q̄
cōtinet quasi verbū dei ab eis collitnr. Et superi⁹ dictum
est: q̄ si in euangelio vnum solum verbum iuueniretur: (qđ
quidem absit de euangelio vt dicit augustin⁹.) causa iusta
esset: q̄ totum euāgelium frīuolū reputaretur et vanū. Ego
autem pro certo comperi. q̄ maxime litterati et sapiētes in
ter sarracenos: dictis alchorani nō adhibent fidē. sed fictio
nem doctrine aduertunt. Lūius qdem signū est: qđ ipsi cuz
alijs sapientibus renuunt publice disputare (sicut experi
mento ego pbauī.) et ipsū alchoranū nollūt adducī in pu
blicū. Dolēt. n. vehemētissime: cū ab alijs legif. et nullo mō
volūt: q̄ in linguas alias et lras trāsserat. Scim⁹ enī q̄ verū
aurā. nec limā timet. nec peragonē nec etiā ignem. Et ideo
christiani quia de veritate confidūt. q̄ fortissima ē. et manet
in eternū: libenter cū alijs nationibus de euangelio confe
runt. gaudentq: cū ab alijs nationib⁹ legif. et desiderāt: q̄

omnib⁹ publicetur. et in linguas alias transferat. Et nō sō
lū scripturis: sed etiā picturis et celaturis publice xpī passio
nē oīdāt. Quōd ab alijs natiōib⁹ ludibriū et ignomia reputat.

Decimū capitū. in quo ostē

ditur q^d lex sarracenorum non est lex dei: quia violenta.

¶ Et de venientibus ab ipsam legem.

Ecimo cōsiderare debem⁹. q^d alchoran⁹ nō
sit lex dei: q^d est violēta. **¶** Et ut breuiter di
camus. Lex ista potest dici lex occisionis et
mortis. non solū q^d ducit ad mortē eternā:
sed etiā quia cogit hoīes p^{er} mortē et occisio
nē corporālē q^d hoc credāt q^d in ea dicit^r. In
alchorano. n. in capitu. albechera. q^d interpretat^r vacat. dicit^r
Quōd in lege dei nō est cōpulsio. et q^d iā diffinitū est etiā ab int^{er}
tio. Quōd est autē maior cōpulsio: q^{uam} p^{er} occisionē. ergo lex illa
q^{ue} per occisionē cōpellit: nō est lex dei. Ipsi autē sarraceni vo
cant eā anthonomatice. diuelleffalē. q^d interpretat^r lex sal
uationis. cū pprie (ut dictū est.) deberet dici lex dānatiōis
et occisionis. Et hec sola via fuit accōmoda tali legi. et tali
legislatori: ut timore mortis corporalis consentiret legi mor
tis eterne. sicut ecōtrario: xpīani contēnētes tēporālē mortē
consequunt^r vitā eternā. Videns igit^r mahumetus. uel poti⁹
alumn⁹ suus. s. diabol⁹: q^d illa lex discordabat ab oī lege dei
noua et veteri. et q^d erat etiā dissōna sibi ipsi. et q^d sine miracu
lo. et sine rōne. et q^d falsitates aptas cōtinet. et ex hoc debebat
habere multos cōtradictōres: dedit ipsi mahumeto cōueni
ens instrumētū. s. gladiū ad occidendū. Et ipse sup^{er} hoc de
dit in lege mandatū: q^d occiderent cōtradictōres et etiā nō cre
dentes. Et ideo: nō iā in vno capī. s. sed in toto libro. quasi
vniuersalit^{er} mādat. Occidite. occidite. Et hec est plane via
cōtraria xpō. q^{ui} mādat diligere inimicos. orare pro psequēti
bus. bene facere ledētibus se. Hic mahumetus fuit antixpī
pcurzor. q^{ui} filio pditionis viā pparauit in mūdo. Que via et
modus. quantū sit irratiōabilis: patuit super^{ius} in. viij. cap.

Nā sicut dicit aug⁹: cetera potest hō (etiā nolens) credere
aut nō pōt: nisi volēs. Dicit ergo ore eo q cogit: credo. cor-
de aut: minime credet. cū tñ dñs cor maxie requirat ab hoīe
iuxta illud. fili prebe mihi cor tuū. Adduct⁹ fuit ad mahu-
metū patru⁹ ipsi⁹: ut esset sarracen⁹. Qui ait. Quid nā erit
si b nō fecero: o fili fr̄is mīi. Cui mahumer⁹. Interficiā te pa-
tr̄ue. Qui dixit. Nō pōt aliud esse. Nō inqt. Et ait. Seq̄r
te sup quo volueris. lingua tñ: nō corde. ⁊ hoc timore gladij
homeaetiā fili⁹ cathebinaadi (cū compelleret) ait. Dñe. tu
nosti. qz nō efficioz sarracen⁹: nisi timore gladij. Etiā filius
elbībasida timore gladij fact⁹ est sarracenus. An lras misit
ad mesques: q̄s mulier abscođerat inter capillos capitis sui
nūctās ei aduentū mahumeti: ut cauerēt violentiā doctrine
ipsius. Notādū est aut q q̄ttuor sunt ptes tenentiū mahu-
meti errorē. Prima pars ingressa sarracenismū est: illorū q
per gladiū itrauerūt: sic dictū ē. Et nunc filij eorum cogno-
scētes errorē respicerēt: nisi gladiū formidarēt. Alia ⁊ secū-
da est illorū q̄ decepti a diabolo: credūt esse vera q̄ falsa sunt
Tertia est: illorū q a pgenitorū errorē discedere nollūt: sz di-
cūt se velle tenere q̄ patres eorū tenuerūt. Al quorū patrū po-
tius recedūt sentētia: q pro ydolatria qm tenebāt: mahume-
ti minus malā elegerāt sine dubio. Quarta pars est: illorū q
ppter laxiorē vitā in vxorū multitudīne. ⁊ alijs cōcessis licē-
tīs: istā infelicē vitā plus q̄s eternitatē alterius seculi dilexe-
rūt. Et cū istis etiā cōsentiūt illi q apud sarracenos: sapien-
tes ⁊ litterati dicunt. nō qz credūt illā legē verā uel bonā ēē
simpliciter: sed quia vehemētia delectatiōis absorbet iudi-
ciū ratiōis (ut dicit sapiēs) per quē modū etiā litterati mul-
ti xpīani nō seruāt legē euāgelij: quā tamē credūt simplici-
ter verā ⁊ bonā esse. sed poti⁹ imitant⁹ viā alchorani: quā tñ in
veritate credūt fictionē esse. Huius autē signū est in vtrīs qz
quia cū aliqui sarraceni efficiant⁹ xpīani: ⁊ aliq xpīani effici-
antur sarraceni: xpīan⁹ nūq̄s efficit⁹ sarracen⁹ in morte: sed in
vita. Sarracen⁹ autē potius efficit⁹ xpīan⁹ in morte: q̄s in vita
Igit⁹ quilibet eorū magis eligit mori xpīanus: q̄s sarracen⁹.

nisi predicta violentia retrahat. Tria vero sunt expressa signa violentie legis predictae: absque eo quod dictum est. quod toties dicitur et mandat occidite. Unum est: quia mahumet⁹ dixit eis. quod tantum duraret lex illa: quantum duraret eis victoria armorum. et potentia temporalis. Sed certe. sicut dicit crisostom⁹. talis est veritatis natura: quod a multis in pugnata fortius inualescit. Sicut e contrario. Falsitas promota per multos: in semetipsa deficit. Veritas igitur non indiget fulcramento potentie temporalis. et maxime veritas domini quam manet in eternum. Lex enim christianorum tempore persecutionis. (quam duravit. CCC. x. annis continuis) maxime fuit promota. et numero fidelium et evidentia miraculorum. Secundum signum violentie predictae est: quia quando ipsi conveniunt ad predicationem: et ut lex exponatur eis: magister sarracenorum (qui debet proponere verbum) primo denudat ense. et denudatum tenet in manu dum predicat. vel ponit in loco eminenti ad terrorem. Christiani vero dum predicant: non enssem. sed crucem elevant. ad ostendendum non signa violentie: sed innocentie. velut homines qui mittunt a christo sic oves in medio luporum. Tertium vero signum: est occisionis et violentie. quia ipsi soli sarraceni nutriunt assissinos occisores hominum quibus ex ipsa occisione activa et passiva. promittunt vitam eternam. et mittunt eos per mundum: ut perditione occidant principes mundi. Nam huiusmodi assissini habent castra et fortalitia sua circa montem libani. et sunt obediētes soldano babilonie qui est caput sarracenorum. et ipsi: ritu et lege sunt sarraceni. et non vocantur assissini a sarracenis: sed vocantur hyssimabelite. quasi radix et stirps sarracenorum. et principales defensores: et conservatores legis mahumeti. Ad hoc enim singulariter instruunt et nutriunt: ut occisionem exercent. hoc scelus horret non solum christiani qui legem sanctissimam habent: sed etiam tartari. qui nullam legem se dicunt habere: nisi legem nature. Ex his igitur apte patet: quod lex sarracenorum est occisionis et violentie. Est autem violentum: cuius motus est ab extra: nichil conferente vim passivum ut dicit aristoteles. Et ex consequenti patet: quod lex ipsa non est lex dei.

¶ Undecimum capitulum ostendit

dit. q. lex predicta est inordinata.

¶ Decimo cōsiderandū est. q. alchoran^o nō est lex dei: quia est inordinata. Quēcūq; aut sunt a deo: ordinata sunt. ut dicit apostolus

v Et hoc videm^{us} tā ī operib^{us} nature: q̄s ī scripturis sacris. Certissimū autē est non solum xpianis: sed etiā sarracenis: q. lex moysi. et

pphete et euangelii sint a deo. hec autē omnia: ordinata sūt

¶ Nā moyses ordinatissime incepit a creatione mūdi. deinde psecutus est ordine tporis et historie totū pētharheucū. Alij etiā pphete ordinatissime pcesserūt. et ordine tēporis. ostendentes quo tēpore. vel sub quib^{us} regibus. ul^o ordine historie uel a d minus semp ordine materie. Euāgelū etiā ordinatissime procedit ordine tporis. et historie. et materie. Incipiens ab incarnatione et natiuitate xpi. deinde de vita et doctrina et miraculis: postmodū de morte et resurrectione et de ascēsiōe xpi. In alchorano autē oīno: nullus est ordo. Nec ordo tēporis. Nō enī dicit sub quib^{us} regib^{us}. ul^o quo tpe. Nec ordo historie. Nā p mū capitulū a quo incepit: dicitur rubrica vel apertio libri. In quo conueniēter sine dubio incepit ab oratione. et laude dei: sed immediate post breuē orationē proficitur opus. Et est capitulū secundū de vaca rufa. quā imolauit moyses: cuius historia est in leuitico. Tertium capitulum est de familia amram. qui fuit pater moysi. cui multa de xpo interserit. et dicit. Quod virgo maria fuit soror moysi et aaron. Et statiz sequit^{ur} capitulū quartū de mulieribus. et sic de alijs. ita inordinate: q. non est homo ī mundo qui posset de ordine historie et capitulorum reddere rationem. Nec ordo materie. Nam numq̄s vnā materiā proficitur ordinate. sed statim de vna materia se transfert ad alia omnino extraneam: recte sicut arrepticus. Nec ordo argumentatiōis. vel alicui^{us} pbatōis. Sz tota doctrina est ex suppositione. et ponit vnā ppositionē per se verā. et ex illa cōcludit quādam aliā: q̄ nihil habet facere cū ea. sicut frequētissime dicit. q. deus est excelsus. et bonus. et alchoran^o est lex

saluationis. et qd deus est deus. et q nullus est alius deus: nisi
 si deus. et mahumetus est propheta veridicus. Sed que
 est ista conclusio. q mahumetus sit veridicus seruus dei: qz
 deus est deus? Et sicut in capitulo. elmeyde. qd interpretat
 mensa. dicit. Constituit vobis dñs domū elharā. i. vetatiōis
 hec est domus meche. et mēsem ieiunij sarracenissimū. et hoc
 vt sciatis: q deus nouit q in celis et q in terris sunt. et deus
 est noscēs omne qd est. Sed qs vel fatuus dubitat: qn deus
 scit oia? Sed esto q dubitet. Qualis est hec cōsequētia. q
 dom⁹ meche. et ieiunū mensis sarracenissimū faciat scire. q
 de⁹ scit oia. Frequētissime vero videt loq sicut somniator.
 Et maxime circa finē libri uident ei verba deficere. sicut in
 ca. elheaffarim. qd interpretatur heretici. dicit de verbo ad
 verbū. sic. O blasphemū: nō adoro qd adoratis. nec vos a-
 doratis qd adoro. Aob lex v̄ra: et mibi lex mea. Sz ois here-
 tic⁹ pōt illud dicere. vt p̄cīdat materiā inq̄sitōis ad verita-
 tē. Nec recollo me vidisse nec inuenisse in toto libro vnū ar-
 gumentū recta positiōe. et cōuenienti ordine. Ordo autē ver-
 borū g̃maticaliter et rethorice ē ibi pulcherrim⁹. Quā fere tot⁹
 liber t̃nulus et et rithmic⁹ ē. Vñ multū gloriānt sarraceni
 de tā pulchro et ornato modo loquēdi arabice. Et ex hoc ar-
 guunt: q mahumet⁹ fuit vere propheta. quia per se nesciuit
 set loqui tā ornate homo penitus p̄diora. Sed sicut visū est
 superius in ca. iiii. nō est consuetudo dei loqui mundo vel p
 phetis suis peruersus et rithmos. Sic ergo patet. q lex ista
 nō est a deo. que nullum ordinē continet: nisi ordinē grama-
 ticalē et rithmicū qui deo nō competit.

¶ Duodecimū capitulū osten-

dīt q alchoranus est lex mala.

Ad decimo cōsideradū est: q lex ista nō est a
 deo: qz est mala. De⁹ enī est sūme bon⁹. Op-
 timi autē ē: optima adducere scdm dionisiū.
 ¶ q autē lex alchorani sit mala: patet per
 ip̄s alchoranū. Dicit. n. i. c. elhabaf. et i. c.

elgen. qđ interpretat demones. qđ ipse alchoranus placet demonibz et in eo delectant. Demones autē sunt mali et deprauati in voluntate. quibz non placet nisi qđ malū est. igitur alchoran⁹ ē mal⁹. Preterea. Alchoran⁹ est causa oīuz malorū. ut occisionis. rapine. perurij. et huiusmodi. Que quidē mala alchoran⁹ non solū permittit sed et mandat. ut superius patuit: et maxime occisionē. Nec est excusatio qđ mandat qđ occidant increduli et non fideles. Dicit enim sine dubio. qđ fideles non deberēt occidere fidelē. ipsos autē infideles precipit occidi: nisi soluāt tributū. Ergo soluere tributū ē integra causa: qđ occidant uel nō occidant. Preterea. Sicut in alchorano in pluribz locis dicit. nullum esse maius malū qđ imponere deo mendaciū. alchoran⁹ autē deo imponit multa mendacia. etiā preter illa qđ dicta sunt superius in nono capitulo. de falsitatibz quas continet. qđ oēs redundāt in deū. Si enim alchoranus est sermo dei (ut dicūt) possum⁹ ostēdere plurima alia. Nam in cap. elēaal. qđ interpretat lucra dicit qđ lucra sunt dei et nūcij. Et qđ dent deo qntā partē de his qđ lucrant. Sed nūquid deus est ista malus: qđ pmittat rapinam ut inde cōsequat partē suā. s. quintā partē. An est ita pauper de⁹. qđ nō habet unde alat paupes suos. s. viduas. pupillos et pegrinos de quibz ibi loquit: nisi pmittat rapinā: ut inde lucret. Lerte iam fecit mahumetus deū cōsortē sibi in malo: qđ nō pōt cōsortē habere in bono. Preterea. Licet alchoran⁹: aliquādo phibeat rapinā. uel piuriū. uel quedā alia mala: tamē ipsa phibitio est quedā permissio. Dicit. n. Ne faciatis talia et talia mala quia deo nō placet. sed si feceritis: ipse est misericors et miserator. et indulgebīt vobis de facili. De rapina autē nihil vnqz mandat qđ restituat: nec ipsi talē cōsuetudinē hnt. sed sufficit sarraceno qđ in fine dicat. Qđ ē de⁹ nisi deus. et qđ mahumet⁹ est nūcius dei. sic superius patuit in. v. cap. De piurio vero expisse dicit in ca. elmeyde. qđ interpretat mēsa. Nō imputabit vob deus fraudationē iuramētī. sed inodationē ei⁹ qđ dicat. Periuriū nō obligat ad culpā: sed ad penā. Et postea subdit. Pro trāsgressiōe autē

eius: decē miserorū cibatio. seu eorū dē vestitio. aut vnins ca
ptiui redēptio. Qui autē hoc nō valet: trib⁹ vicib⁹ ieiunabit
Ex istis sequunt^r oīa mala. Nō ei timēt rape. v^l fraudare. nec
piurare. nec seruāt fidē. cū tamē xpiani teneāt q^d fides seruā
da est hosti: et iā in fideli. habēt tamē sine dubio sarraceni
q^d dā genus iuramētū: q^d nō defacili frangūt. d^o quo postea
videbit^r. Mahumet⁹ autē expresse dicit in capitu. elmetha.
enemi. q^d interpretat^r vetatio. Q^d deus dispensauerat cū eo
q^d nō seruaret q^d licite iurauerat. s. q^d nō accederet vlt^rius
ad quādā iacobinā q^d vocabat^r. maria. et sic piurauit De qua
dispensatiōe (ut dicit^r) testes sunt michael et gabriel. Est igit^r
tur hec lex mala. ex qua sequunt^r oīa mala. Est etiā mala. q^d
et tā magna mala et mendacia deo iponit. et p^rter illa q^d octā sūt
aliā multa imponit ei falsa et fatua. Dicit. n. q^d de⁹ se excusat
quare misit nūciū mahumetū hominē: et nō misit pot⁹ ange
los. Et ait. Q^d deus dixit. q^d misisset angelos: sed ipsi nō po
terāt ire securi per mundū. Sed nūquid mahumet⁹ libat^r per
mundū securior q^d angel⁹ i⁹: q^d si per angelos itelligit bonos
et pacificos hoīes: adhuc nō esset dubiū q^d boni et pacifici ho
mines securius vadūt p^r mundū quā mali. Inducit etiā deū
frequēter loquentē et dicētē. q^d ipse nō creauit mundū pro lū
do. Sed q^d fatu⁹ deo iponebat. q^d ipse trufatiue creasset mū
dū. Itē q^d mahumet⁹ erat hō carnalissim⁹ et frequētissime in
tendebat opⁱ luxurie. In capi. elmirelhacab. inducit deū lo
quentē. q^d nō intrēt domū nisi inuitati et vocati: et nisi p^r strepi
tū de foris. Et sequit^r quasi ex ore dei. Et cū intraueritis et
comederitis: exite et nollite stare ad dicendū historias: quia
molestū est pphe. et verecūdat^r dicere: sed de⁹ nō verecūdat^r
dicere veritatē. Et breuiter qcqd voluit facere vel q^d fieret
ei: totū imposuit deo. q^d mandabat q^d ita fieret. Et ex hoc se
cuta sunt oīa mala quasi ex actoritate legis. s. q^d occideret.
q^d raperet. q^d adulteraret cū vxore zeith. q^d incestū cōmitte
ret cū maria iacobina. q^d piuraret. nec fuaret fidē in pmissis
Est igit^r h^{ec} lex mala: q^d diabolo (q^d mal⁹ ē) placet. et q^d ad ma
la iducit. q^d nō est a deo q^d ē sūme bon⁹ et a quo nō ē nisi bonū.

Capitulu. xiiij. i quo ostēditur

institutio alchorani. et quis fuit actor et inuentor illius.

Am igit ostēsum sit: qd alchoran⁹ qui est lex
sarracenorū nō est a deo: cōsequēter inquerē
dū est dō discipulis mahumeti: et de institutio
ne alchorani p̄dicti. Et est sciēdū: qd firmiter
a sapientib⁹ credit⁹ et rationib⁹ efficacib⁹ cō-
probat⁹. qd p̄ncipalis actor ipsius alchorani
nō fuit hō: sed diabolus. qd ex inuidiā p̄pria. et p̄missione di-
uina. p̄pter pctā populi p̄ualuit inchoare solēniter et effica-
citer p̄fidiā antixpi. Adēs igit diabolus: qd fides xpi cres-
cebat in partib⁹ ouietis. et qd p̄dolatria deficiebat: am deu-
cto cosdroe rege p̄sarū et medonū p̄dolatra. p̄eracliū regem
xp̄ianissimū. et qd p̄e eracli⁹ destruxerat excelsā turri. quā ip̄e
cosdroe edificauerat ex auro et argēto et lapidib⁹ p̄ciosis pro-
pter p̄dolatriā. et qd crux xpi iam tantū erat p̄eracliū exalta-
ta. et āplius exaltāda: cū nō posset ip̄e diabol⁹ iā ampli⁹ defē-
dere plures deos. nec totali⁹ negare valeret legē moysi: et euā-
gelii xpi. qd iā diuulgatū erat p̄ mūdū: cogitauit p̄ fictiōez
legis q̄i medie int̄ nouā et veterē d̄cipe mūdū. Et ad hoc exe-
quēdū assūpsit quēdā hoiez diabolicū noīe mahumetū ritu
p̄dolatrā. fortuna paup̄ez. mēte sup̄bissimū. et maleficijs fa-
mosū. Equidē libenti⁹ assūpsiss⁹ diabol⁹ hoiez bone fame:
si fuisset p̄missus. sic et libētius p̄mū tēptasset hoiez p̄ aliud
aīal. in quo āplius ipsi⁹ maliciā celaret q̄ per serpētē: si fuisset
p̄missus. Sed nō p̄misit diuina sapiētia: nisi ut talē assu-
meret: et p̄ talē hoiez mūdū inaderet. ut mūdus de facili ad-
uerteret. q̄lis eēt lex data p̄ talē legislatorē. Deincto igit co-
sdroe per dictū eracliū. et reportata sc̄tā cruce in hierusalem
cū triūpho. āno dñi. dc. xxvj. eraclij autem āno. xv. surrexit
mahumetus arabs. qui primo ditatus per quādam vidu-
am diuitem quā in vxorem acceperat. Postea factus prin-
ceps latronum in tantam prorupit superbiam: qd voluit fie-
ri rex arabum. Sed quia ipsi non receperunt eum. eo qd esset

genere et opinione vultis: finxit se esse prophetam. Et quia epile-
pticus erat. et ut firmiter creditur: arreptitius: et frequenter ca-
debat: dicebat. quod angelus ei loquebatur. et postea dabat quas-
dam responsiones. quas (ut dicebat) audiebat quasi per mo-
dum campane. Et quia homo pedita erat et sine litteris: de-
dit ei diabolus comites sibi convenientes. quosdam iudeos
hereticos et christianos hereticos. Adhesit enim ei quidam iaco-
bita nomine. bahepra. et fuit cum mahumeto: pene usque ad
mortem. Ferturque: quod mahumetus postea interfecit eum. Et quidam
iudei. scilicet phinees et abdai nomine. salon. postea dictus abdal-
la. cognomine sellem: et facti sunt sarraceni. et quidam nesto-
riani: qui maxime conveniunt cum sarracenis dicentes. quod deus
non est natus de beata virgine: sed homo iesus christus. Et tunc
quidam composuit mahumetus per modum legis incipiens a so-
cijs. quedam de nouo testamento. et quedam de veteri. nec tamen
tunc populus habuit alchoranum. Narratur tamen in eorum
historijs: dixisse mahumetum. Descendit alchoranum super me
in. vis. viris. et quicquid satis est sufficit. Dicunt autem hos
fuisse. naphe. et chou. homar. et homra. et elressar. et asser. et fi-
lius lietur. et filius amer. Dicemus ergo eis. si legerunt unquam
coram mahumeto. et diceret quod non. sed hij coram senioribus et sic
usque ad mahumetum. Et certum est quod isti non concordant cum
senioribus prioribus in lectura quam nunc tenent. Non probatur.
Quia lectura prime partis contraria est parti secunde. quia de te-
pore mahumeti nullus sciuit alchoranum: nisi abdalla filius
messeorith. et zeith filius tabeth. et ocanam filius offan. et hebi
filius cab. De alij filio abitaleb: quidam dixerunt sciuisse par-
tem: quidam non. Quilibet autem istorum statuit sibi alchoranum:
aliorum alchorano dissimile. et pugnaverunt contra se invicem. non
recipientes que aliorum erant usque ad mortem. Et post mortem
populi discordauerunt in alchorano usque ad tempus merba
filij elhelre. qui composuit eis hunc alchoranum quem nunc habet
et combussit alios alchoranos. Et tunc etiam. vij. dicti civitatum
prefecti contradixerunt sibi in gramatica. et pidiomatibus pro-
prijis. Ex eorum autem historijs inuenimus. quod capitulum repudia-

tionis excedebāt capitulū. vacce. Prīmū erat in. cc. xxx. sē
tētis. qđ hodie cōstat tñ ex duodecim. Dicūt etiā. qđ capi
tulū. vacce. mille cōtinebat sentētias aliqn: et hodie tñ. cc.
lxxxviij. Referūt etiā de quodā potēte. noīe. elgaig. qđ extra
xit ab alchorano. lxxxv. sentētias. et alias totidē alteri⁹ sen
sus addiderit. Quomodo ergo verū est qđ dixit de alchora
no deus (vt aiūt) quē nos descēdere fecimus recordationē
z nos eā custodientes erimus. Narrāt etiā quedā historie.
qđ mahumetus veneno mortuus est. nec habuit populus al
choranū. Lū autē hebenbebeer susciperet z pīcipatū: pcepit
qđ qlibet recolleret qđ posset. et hūc (qđ est premanib⁹) cōposu
it alchoranū. reliquos autē cōbussit. Sed in capitulo. elharā
de alchorano dicit. qđ nullus nouit eius expositionē: pīeter
deū. Et fundati in scia dicūt. Credimus ei. totū enī est a deo
nō. Et reuera. in hoc libro sūt multa tā obscura. tā trunca
ta. z inordinata (vt supius patuit) vt nullū sensuz faciētia.
fatuitatē poti⁹ z mendaciū palliarēt. Factū est autē vt cōcor
darēt hūc esse alchoranū quē habēt premanib⁹: z dicerent.
qđ deus reuelauit mahumeto. z qđ ipse scripsit ex ore dei.
Eschohaa tñ. i. doctores z expositores magni nūqđ cōcorda
uerūt. Et hoc nō solū oriētales ab occidentalib⁹: sed etiā o
riētales ab inuicē. Et in eisde scolis sūt diuerse secte. z tam
diuerse: qđ vna cōdemnat aliā. Quidā enī secunt mahume
tum. z isti sunt plures. Et qdam sequunt haali. et isti sūt pau
ciores z minus mali. Et dicūt qđ mahumer⁹ vsurpauit sibi p
tirānicā potentiā qđ erat haali. Surrexerūt contra vtrosqđ
sarraceni quidam periti in philosophia. et ceperūt legere in
libris aristotelis et platonis. et inceperūt contemnere omēs
sectas sarracenorū et ipm alchoranū. Qđ aduertēs qdam
calipha de baldacho noīe: edificauit in baldacho. nadamīā
et mestanceriā. scolas sollemnissimas. et reformauit studiū
alchorani. et ordinauit. qđ de quibuscunqđ prouincijs veni
rent in baldachū ad studiū alchorani studentes z habē
tes sellas et stipendia necessaria de cōmuni. et ordinauit qđ
sarraceni attendētes ad alchoranuz: nullo modo studerent

phiam. Nec reputat bonos sarracenos q philosophie inte-
dūt. pro eo q oēs tales contemnunt alchoranū propter cau-
sas iā dictas in octauo. et non 2. capitulis.

Capitulū quartūdecimū. de

ficta visione mahumeti.

Quartodecimo cōsiderare optet. q̄ fictā vī-
sionē mahumet⁹ cōposuit. q̄ ē expositio cuius-
dā alchorani. Dicit. n. i. ca. filioꝝ isrl. Laus
ei sit q trāsire fecit seruū suū sub vna nocte
ab oratorio alharā (q̄ ē domus meche) vsq̄
ad oratoriū remotissimū (q̄ ē domus sc̄ta) in
ihrlm. cōtra quā benedixim⁹. Expositio hui⁹ sūte est. q̄ ma-
humet⁹ vna die psallebat horā matutināle. Lūq̄ finisset:
dixit hoībus. O vos (inqt) hoīes itelligite. Sero postq̄ re-
cessi a vobis: venit ad me gabriel post psalmodiā vesptināz
vltimā: & dixit mihi. o mahumete. p̄cipit tibi de⁹ vt eū vīsites
Lūi dixi. Et vbi eū vīsitarō? Et dixit gabriel. In loco vbi
ē. Adduxitq̄ mihi iumētū elborach. & dixit mihi. Hūc ascē-
de. et eq̄tā vsq̄ ad domū sc̄tām. Lūq̄ curare ascēdere: refu-
giebat iumētū. Dixitq̄ ei. Sta firmiter: q̄ mahumet⁹ ē q te
curat ascēdere. Respōdit iumētū. Nō p̄mittā eū ascēdere:
nisi prius rogauerit deū p̄ me. Ego aut̄ intercessi p̄ iumēto
apud deū meū. Ascēditq̄ iumētū. & gradiebat (icedēte me)
tenui gressu. Collocabatq̄ vngulā pedis i oriz̄ oīe visus sui
Sicq̄ veni ad domū sc̄tām in spacio minori q̄ itus occult cō-
pleat. Eratq̄ gabriel meū. & adduxit me ad rupē in domo
sc̄tā in ihrlm. Gabriel dixit. Descēde: qm̄ a rupe ascēdes i
celū. Et descēdi. Et gabriel iumētū elborach cū cingulo ad
rupē firmavit. Et portauit me i humeris vsq̄ ad celū. Lūq̄
venissem⁹ ad celū mūdi: pulsauit gabriel ad portā. Dictū.
q̄ ē ei. Quis es? Respōdit. Ego suz gabriel. Dictūq̄ est ei.
iteꝝ. Et q̄ est tecū? Respōdit. mahumetus. Et dixit porta-
rius. Nunqd̄ missū ē pro eo? Respōdit gabriel. Et iā. Alpe-
ruitq̄ nobis portā. Et vidī gentē et̄ angelos. et bis flectēdo

pio eis genua fudi orationē. Et post: accepit me gabriel. ⁊ duxit me ad celū scdm. Et fuit distātia inter vnū celū ⁊ alteruz itinere qngentoz annoz. Et sicut in primo dixit se pulsasse ⁊ respōdisse: sic p oia in singulis celis vsqz ad septimū. In quo septimo celo describit se vidisse populū angeloz. Lēgitudo vnūs cuiusqz angeli erat instar mūdi multis mille vīcib⁹. quorū aliqs habebat septingēta millia capita. ⁊ i quolibet capite septingēta mille millia ora. ⁊ in quolibet ore septingētas mille linguas: laudātes deū septingētis mille millibus pdiomatib⁹. Et respexit vnū angelū flentē. ⁊ q̄siuit flentus ei⁹ causā. Et respōdit. Culpe sūt. Ipse autē orauit pro eo. Sicqz gabriel comedauit me alteri angelo. ⁊ ille alteri. et sic donec stare corā deo ⁊ tribunali ei⁹. Tetigitqz me de⁹ manu sua. iter humeros vsqz a deo. quousqz ad medullā spine dor si mei man⁹ eius frigiditas pueniret. Dixitqz de⁹ mibi. Imposui tibi ⁊ plebi tue quinquaginta orōnes. Quqz descēdisse ⁊ ad quartū celū: cōsuluit mibi moyses. q̄ reascenderē ad abbreviandū: qz populus me⁹ nō posset. Et p̄mo reditu obtinui remissionē de decē: ⁊ sic vsqz ad quartā vīcez. Et qnto reditu a q̄rto vsqz ad decimū: nō remāserūt nisi qnqz orationes. Quqz moyses dixisset: nec hoc poterūt. Ego p̄e cōfusione totiens ascendendū: nō ascēdi plus. Sed rediēs ad elborach: requitani rediens ad domū meche. Et tēpus omnium istorū fuit minus q̄s decima pars noctis. Plus de visione ista est illud q̄ dimisimus (dicit dictator:) q̄s qd narrauim⁹. Quqz hāc fictionē narrasset mahumetus gētibus vnīuersis sexaginta millia hominū a lege eius recessoerunt. Quqz dicerent ei: ascende in celū nobis cernētibus de die. ⁊ videamus angelos occurrentes: non recognouit falsitatē suā. sed ait. Laus deo meo. Nunqd aliud sum ego quā vnus hoīum et nunciū. Sic et in capitulo pphetarū narrat de querentib⁹ miracula ab eo fieri. Dixerūt de mahumeto. s. ascoltaſti ſōnia. s. blasphemias cōcinasti. v̄l certe poetizas. Venias ad nos saltē cū miraculo vno: quēadmodū missi sūt ⁊ porci. Respōdit. Destruxit (iqz de⁹) ciuitates añ eos q nō crediderūt.

Nunquid ipsi credet. Et cum expectaret ab eo miracula respondit eis. Quonia q pcesserunt nos crediderunt miraculis. nec crederetis vos nisi p gladiu. Audite g mahumeticici. si alchoranu viuificatis: ipse est q affirmat: mahumetu nullu fecisse miraculu. Loge aut plures fuerunt quos consupsit gladius q qui gratis eu secuti sunt. sicut superius patuit. Nec sola fictio visionis pdicte deberet sufficere: ad cofutandu qcqd fecit mahumet. Na sic dictu e superi: no permisit eu meti ri sps. scs. nisi ita manifeste: vt ois ho facili aduerteret fictione. Na mo ponit de se iaudita miracula. mo dicit q nuluz fecit miraculu. aliqu dicit q est solus nucus ho. aliqu q e plus q angelus. et pro angelis itcedit. Et quare indiguit asino vel immeto de mecha usq in iherusal: q de iherusalē vsq ad celu iuit sine asino. Et quomodo potuit tot splendor angeloru sustinere in celo. q dicebat. q qn apparebat ei vn angelus sp cadebat in terra. et spumas agitabat. et in curuabant manus et pedes eius. Neq eni in predicta visionē ponit se raptu. sz dicit q ascēdit in corpore simul 7 aia cuius signu ē. Q dicit. q deus manu sua tetigit eu inter humeros. et sensit frigiditate vsq ad medullas spine dorsī. angelos ergo 7 deu ponit cu corporali dimensione.

¶ Quintu decimu capitulu cō tinet sex questiones super alchorano.

Onsequent monēda sūt qdā dubia i alchorano. 7 qdā qstiones. de qb cū sarraceni nō poterūt reddere rationē: nō solū iuitent sed opellant itrare ad cōuinuū veritatis. Prima qstio ē. Quid sibi voluit alchoran. q toties induxit deu de se pluralitē loquētē. Dic. .n. in. c. ilbahara. i psona dei. Dixim angelis. adorate a. dā rē. Et h postea otinuat vsq ad finē libri. Aliq loquens de deo in plurali. aliqu in singulari. Et certissimu est oibus xpianis. iudeis. 7 sarracenis rōne vtentib: q de est vn et solus 7 simplex. 7 nō habet nec pōt habere cōsortes. Quare

ergo de se loq^r pluraliter. Et nō possūt dicere q^d de⁹ legtur
de se et de angelis. Dicūt enī ibi. Dixim⁹ angelis. Est ergo
hec locutio dei nō angelor⁹: s^z ad angelos. Preterea. In. c.
sad. dicūt. q^d oēs angeli adorauerūt adā. nisi oīabolus. ergo
oībus angelis dixit de⁹. Preterea. In multis locis i alcho
rano inducūt tales locutiones de deo in plurali. in talibus
actionib⁹: in qbus angeli nullo mō deo cōmunicāt. sic i crea
tōe mūdi. 7 in iustificatiōe ipij. Dicūt enī in alchorano i plu
rib⁹ locis i psona dei. Nos inq⁹ creauim⁹ celū 7 terrā 7 in
mediā nō pro ludo. 7 nos iustificauim⁹ hoīez 7c. Et nos misi
mus xpm filiū marie. et de dim⁹ ei spūm sc̄tūm. 7 euangelizū.
7 miracula. Et talia i quib⁹ angeli nullo mō deo cōmunicare
possūt. Angeli enī creati fuerūt a deo. 7 nō cōcreatores deo
increādo celū terrā 7 intermedia. Nec possūt dicere sarra
ceni. q^d vox illa p̄r sit vox 7 aīa dei vel vox dei. 7 cuiusdā al
teri⁹ intellect⁹ excellētissimi creati. p quē deus oīa fecit (vt oi
cū) Cōstat enī q^d qcqd ē p̄ter deū: ē creatura. 7 a deo creatū
7 nulla creatura pōt eē cōcreatrix cū deo. Preterea. Nō po
test etiā dici. q^d deus pluraliter de se loq^rtur ppter diuersas
q̄litates q̄ sūt in eo. sic potētā. sapiētā. iusticiā. 7 huiusmo
di. q̄s arabes appellāt. saffach. Ista enī sūt in deo nō accide
tia neq⁹ diuersa: s^z sūt ipsa diuina essentia. An. in deo nullā
cōpositiōnē nec pluralitatē faciūt: vt p illa deus de se loqua
tur pluraliter. quānimo. nec homo vel angelus propter illa
diuersa pōt de se loq^r dicēdo de vno pluraliter. cū tū i angelo
7 hoīe. illa accedētia aliq⁹ cōpositiōnē in eis faciant. Et cer
te talis modus loquēdi. s. q^d deus de se (cū sit vnus) loqua
tur pluraliter: inuenitur semel a moyse introduct⁹ in genesi.
Nā in formatione hoīs de⁹ locutus est dicēs. Faciam⁹ ho
minē ad imaginē 7 similitudinē nrāz. Et dicūt iudei. q^d ē vox
dei ad angelos. qd ē cōtra sacrā scripturā. q̄ nunq⁹ dicit ho
minē creatū ad imaginē angelī: sed ad imaginē dei. Et hoc
est qd statim subiūgit moyses post illa verba dicēs. Et crea
uit deus hoīem ad imaginē 7 similitudinē suā. ad imaginē
dei creauit illū. Est igit^r vox illa p̄ris ad filiū. vel tati⁹ trīni

tatis ad inuicē. **Nā** de⁹ q⁹ ē vn⁹ z simplex in effētia: ē trīnus
 in psonis. Et alchoran⁹ idē simplicit⁹ dixisset: nisi q⁹ timuit
 q⁹ nō posset eē distinctio psonar⁹ sine distinctiōe essētie. Et
 ideo dicit in ca. elnasa. O familia libri nolite vacillare in le-
 ge v⁹sa. et nō dicatis de deo nisi veritatē. **Q^u** xps ielus fili⁹
 marie est nunci⁹ dei. quē in ea posuit p spūm sc̄tū suū. **E**c-
 ce hīc nōiat deū verbū dei z spūm sc̄tū. Sz tīmēs: ne p hoc
 diuina effētia diuideret: v⁹l multiplicaret. vel determinaret
 statim subiūxit. Et nō dicatis tres: q⁹ deus est deus vn⁹. **E**c-
 ce quātū appropinquauit ad illud q⁹ maxime arduū ē in fi-
 de. vt q⁹ si cū iōāne diceret. **P**ater verbū. z spūs sc̄tūs. z hī
 tres vnū sūt. Inducit igit⁹ i alchorano mahumet⁹ deū loquē-
 tes pluraliter. Et nescit causā. et sic patet de p⁹ma q̄stione. q⁹
 tenem⁹ cū eis cōmuniter. q⁹ de⁹ ē vn⁹ z solus simplex. Et ip̄s
 hēt in alchorano. q⁹ de⁹ ē de⁹. z q⁹ hēt verbū suū. z spūm s̄c̄-
 ctū. Et sic tenemus. q⁹ ipse q⁹ est vere deus z vnus et simplex
 proprie de se loquitur singulariter. z q⁹ est trīn⁹ in personis
 aliquādo de se loquitur pluraliter.

Secunda questio talis est.

Secunda questio est. q⁹ alchoran⁹ facit men-
 tionē frequētissime de spū sc̄tō. et de verbo
 dei. q⁹ ē iste spūs sc̄tūs: z q⁹ ē istud verbū
 dei. **Nā** de spū sc̄tō: dicit in ca. elbachara.
 i psona dei. Diuissim⁹ z dedim⁹ iesu filio ma-
 rie. q⁹ faceret pdigia z miracula manifesta. z
 pfecim⁹ eū p spūz sc̄tū. Et idē p oīa repetit ifra in eodē. c.
Ite dicit in ca. elembia. de maria. Insufflauim⁹ i eā de spū
 sc̄tō. z i plurib⁹ alijs locis loq⁹ similia de spū sc̄tō. Querit⁹
 ergo. q⁹ ē iste spūs sc̄tūs. Et nō possūt dicere sarraceni. q⁹ sūt
 aliq⁹ creatura. puta aliqs angel⁹ bon⁹. **Q^u** loq⁹ de eo singu-
 larit⁹. vt de vno. sc̄tō. n⁹o. Angel⁹ vero sc̄ti sūt mult⁹z oēs sūt
 dei. **Q**ue ē igit⁹ causa vt de illo de⁹ singularit⁹ diceret. n⁹o
 z sc̄tō. Et p⁹terea. nō ēēt magna cōmendatio de xpo (quē al-
 choran⁹ itēdit singularit⁹ comēdare) q⁹ de⁹ dedisset ei ange

lā custodē. q: qlibet hō hz angelū custodes. Nā deus facit
spūs z angelos z nūcios nros. sicut dicit in alchorano. in ca.
elmelayche. Et pterea. angelī nō sanctificāt hoies. s: deus
immediate z solus. sicut solus de⁹ pōt pctā dīmittere. vt dici
tur in alchorano. Si autē p̄dict⁹ spūs sit ver⁹ de⁹. qd de spū
p̄dicto loq̄t de⁹ dīcēs. dedīm⁹ spūm sc̄tūm z insufflauimus
de spū nro. Lū igit diuina essētia sit vna z simplex. z nō pos
sit diuidi nisi distingui. z ibi sit dās z datū. dās q dicit. dedi
mus. z dat⁹: spūs q dicit dat⁹ z insufflat⁹. z iter dantē z datū
regratur distinctio: oportet q de⁹ dās z insufflans. z spūs
sc̄tūs dat⁹ z insufflat⁹: distinguant psonaliter solū. z nō es
sentialiter. Et sic solis relationib⁹ distinguuntur z differunt.
hec est distinctio sola: quā xp̄iani ponūt in diuinis psonis.

¶ Tertia questio talis est.

Quandē q̄stionē ōntino quā facim⁹ de spū sc̄tō:
possum⁹ facere de verbo dei. Dicit enim in
ca. amrrā. Dicūt angeli b̄tē marie. O maria
de⁹ p̄tulit te. z purificauit te sup oēs mulie
res. Et post dixerūt angeli. O maria: de⁹ euā
gelizat vel enunciat tibi de verbo suo. z no
men eius xp̄s iesus filius marie. Et in ca. elnasa. dicit. Non
dicatis de deo nisi veritatē: q: ipse xp̄s filius marie est nun
cius dei: et verbū dei. z verbū dei qd ipse posuit in ea p sp̄rī
tūm sanctum. Afferit ergo omnino: q xp̄s sit verbum dei.
Querit ergo. qd sit istud verbū dei: an verbū dei accidēta
le. vel potius psonale et reale? Si dicat q est verbū dei vo
cale tm̄. et accidētale: hoc nō potest dici. Loquitur enī de eo al
choran⁹ z etiā euāgelīū singularit̄: vt de vno verbo tm̄. Ver
bū autē dei vocale. z accidētale. qd a deo ē: nō iā vnū: s: mul
ta. Nā oīa verba sc̄tā. bona. z vera. possūt dici vba dei. Et
pterea. nō eēt excellēs cōmēdatio iesu xp̄i quē alchoran⁹ in
tēdit singularit̄ cōmēdare: q dicat verbū dei: q: vba dei dī
xit. Nā nō solū xp̄s: s: etiā alij pphete dixerunt verbū dei.
Si autē z accipiat substācialiter. z pprie. z personaliter. sic
verbum dei est eternū. z verus deus. Sicut enī verbum qd

egredit̃ de ore corruptibilis hois. corruptibile eē necesse ē:
sic verbū qđ ab eterno egredit̃ d̃ ore dei. p qđ creauit celū:
terrā. ⁊ intermedia (vt vbo vtat alchoranī) necesse ē eē incor-
ruptibile ⁊ eternū. Quicqd aut̃ ex deo p̃cessit essētiālit̃: est
de⁹. Vñ cū verbū aliqñ differat a dicēte ⁊ scīpiēte verbū: ⁊
i dei essētia nō possit eē diuissio vel distinctio: oportet qđ sit ibi
differētia psonalis. ⁊ qđ verbū a dicēte: p̃p̃ijs ⁊ solis relatiōi
bus distinguat̃. sic etiā de spū scrō dictū ē. Hoc ē aut̃ verbū
quo de⁹ oīa fecit. dicit̃ fiat: ⁊ fit. sicut i alchorano dicit̃ Et in
hoc cōuenit alchoran⁹ cū euāgelio iōānis. qđ dicit. Oīa per
ip̃m factā sūt. Qz igit̃ a dicēte verbū scīp̃it̃. ⁊ intellectualiter
gñatur. ⁊ illud qđ ab alio generat̃ i similitudinē speciei ⁊ natu-
re dicit̃ fili⁹: hic ē. qđ verbū dei. dicim⁹ filiū dei. Sic si sol ge-
neraret de se talē splēdorē qđ eēt sol: illū solē ⁊ splēdorē dice-
rem⁹ filiū solis. In hoc tñ ē differētia: qz i creaturis i qbus
differt eē ⁊ essētia nō possūt multiplicari supposita: sine mul-
tiplicatiōe nature. Vñ hō generat aliū hoiez. De⁹ aut̃ i quo
idē ē eē ⁊ essētia. cū ex se gñat verbū: nō generat aliū deū. Qz
diuina essētia nec diuissibilis est: nec multiplicabilis aliquo
mō: p̃p̃t suā sūmā simplicitatē ⁊ p̃fectionē. Mahumet⁹ igit̃
qñ audiuit qđ xp̃iani dicebāt deū h̃re filiū. nesciuit cogitare
qđ possit eē fili⁹ nisi de muliere. Et ideo nullū aliud argumē-
tū adduxit: nisi qđ de⁹ nō pōt habere filiū: qz nō hz vxorē. ⁊
nō recolluit qđ dauid (quē tñ cōmēdat mahumet⁹) p̃ter fili-
um naturālē: dicit̃ deū h̃re multos filios adoptiuos dicēs.
Ego dixi oīj estis ⁊ filij excelsi oēs. et nō ex muliere. Alias tñ
vt liceat stultizare. Mahumet⁹ q dixit: qđ virgo maria po-
tuit h̃re filiū sine vīro. satis potuit cogitare qđ de⁹ posset h̃re
filiū sine muliere. Ergo vez dixit mahumetus: qñ dixit. qđ
xp̃s iesus ē fili⁹ marie. ⁊ qđ erat verbū dei: s; nō itellexit. Si
enī itellexisset: dixisset. Ex quo ē fili⁹ marie: ē ver⁹ hō. Et ex
quo ē verbū dei: ē ver⁹ de⁹. Nō enī ē de⁹ cōposit⁹. ṽl imp̃fe-
ct⁹ vt hō. cui⁹ verbū. ⁊ s̃ceptio mētis. ⁊ ars. ⁊ opatio nō est
hō. imo qcqd ē dei: de⁹ ē. Vñ verbū dei ē de⁹. intellect⁹ dei.
ē de⁹. opatio dei ē de⁹. Alchoran⁹ aut̃ nō accepit xp̃s iēsū: nī

sihoies. Et ideo. postq̃ dixit q̃ erat verbū dei: subiūxit. qm̃
iesus est apud deū. sicut adā quez creauit de limo. et dixit ei
esto. Et quomō hoc ouenit p̃cedentib⁹? Lū enim dixerit. q̃
de⁹ infuderit verbū suū. ⁊ spūm in maria. ⁊ huiusmodi fuit
xp̃s. ⁊ opinet postea: q̃ ipse fuerit vt adā. quē de limo crea
uit. Quomō cōuenit vt dicat: q̃ verbū dei. ⁊ spūs ei⁹ fuerit
lim⁹. Et quomō lim⁹ nisi de limo? Naturā ergo diuinitatis
ponem⁹ limū. Absit. Effet enī de⁹. ⁊ verbū ei⁹. ⁊ spūs ei⁹: q̃
si statua. q̃ neq̃ pcipit: neq̃ spīrat. Nūc autē de⁹ n̄r (q̃ ē b̄n
dictus in sc̄la) videt. ⁊ audit oīa. ⁊ h̄z verbum incarnatū de
sc̄tissima vīrgine. ⁊ h̄z spūm q̃ vīrgini obūbrauit. ⁊ humani
tatē verbū impleuit. Qd̄ si fuerit oppinati: q̃ similē in adā
fuerit verbū dei. ⁊ spūs ei⁹: in hoc est falsitas manifesta. q̃
si verbū dei carni vel ei⁹ spūi esset vnitū: ⁊ spīrit⁹ dei reple
uisset adā: nūq̃ sathanas decepisset eū. aut deieciisset verbo
suo. Lū dixit de⁹ ade. Esto. hoc eodē verbo quo fecit oīa. qd̄
ab eterno erat apud deū. Est itaq̃ xp̃s ver⁹ de⁹: q̃ verbum
dei. Neq̃ enī verbū dei est min⁹ quā tor⁹ mūdus. Est etia⁹
verus hō: q̃ de vīrgine maria nat⁹. Et in quantū hō: ⁊ nūci
us dei est. ⁊ p̃pheta dei. ⁊ fmo dei. Et quantū ad hoc: b̄n di
cit alchoran⁹. in ca. elnesa. q̃ xp̃s non negabit. nec angeli fī
deles: q̃ ip̄e nō sit seru⁹ dei. s. in q̃ntū hō. Nō tñ inuenit i to
to euāgelio. q̃ ip̄e diceret se seruū dei: vt nō induceret erro
rē. nec dixit exp̄sse ego su⁹ de⁹. nec dixit ego sum hō. s. veris
⁊ manifestis opib⁹ ostēdit: q̃ erat verus deus. ⁊ verus hō.
Et iō dixit. Si mihi nō vultis credere: opib⁹ credite. Et ista
est efficatio: probatio: q̃ si sola verba dixisset. Dictū ē sup̄
us: q̃ re aū passionē nō dixit exp̄sse. apostoli autē ⁊ euāgeliste⁹
p̄rius ⁊ postea tā manifeste dixerūt verba. ⁊ ostēderunt mira
cula: vt tor⁹ mūdus cōuinceret hec credere. Qd̄ abumetus
aut postq̃ b̄n dixerat: q̃ xp̃s ē verbū dei: in veritate nō stetit
s. d̄ dixit sibi ip̄i. ⁊ dixit. q̃ ip̄e xp̃s nō erat de⁹. tñ q̃ dixit.
q̃ ap̄s deū se excusauit. qd̄ patet sup̄ius in. ix. ca. manifeste
esse falsum. tñ: quia dixit. adorare deū meū et deū v̄rm. dñm
meū et dñm v̄rm. et hoc nō est strariū. Nā in quantū ip̄e e

rat verus hō: verus seru⁹ dei erat. vt prius patuit. Contigit
ergo mahumeto: qđ ipse de alijs scripsit. in ca. de iona. dicēs
qđ qdam reprobāt qđ nō intelligūt. et qđ non possūt exponere.
Sic et ipse reprobauit misteriu incarnatiōis. qz nō intelligē
bat. nec potuit exponere qđ de xpo in euāgelio dicebant. Et
peandē rationē nō acceptauit misteriu trinitatis. qz nō pote
rat intelligere distinctionē psonarū: sine distinctiōe essentie
Sed qđ mirū. si hō carnalissim⁹ nō pcepit excelētissima dei.
Et hec sufficiāt de tertia questione.

¶ Quarta questio talis est.

Quarta q̄stio est. Quia mahumet⁹ frequētissi
me in alchorano cōmendat legē moysi. et iob
et dauid. et dicit psalteriu libru luminosum. et
sup oēs alios libros cōmendat euāgelium. in
quo dicit. qđ ē salus et directio: q̄rit. q̄re sar
raceni nō hēnt. et nō legūt libros istos. Quia
enī xps cōmēdauit moysen. et alios pphas: et xpiani eos non
habebāt: acceperūt eos a iudeis. et fecerūt trāsferri de diuer
sis linguis. et habēt eos autēticos. et legūt in suis scolis. Et
dicūt sarraceni. qđ iudei corruerūt libros veteris testamen
ti. et xpiani corruerūt euāgelii. et libros noui testamēti. et qđ
nihil veritatis remāsīt i mūdo de scripturis: nisi q̄ntū ē i al
chorano. Sz ostēsū ē sup in. iij. c. qđ hoc ē falsū et contra alcho
ranū. Preterea. Quō tātus ppha (q̄lez reputāt mahume
tum) cōmendasset exēplaria corrupta. et dixisset. qđ in eis est
salus. et directio: Vel quomō nō pdixisset in posterū corru
pēda: sz poti⁹ dixit contrariū. s. qđ si sarraceni essent in dubio
de alchorano: qđ peterent ab illis qui ante eos acceperūt li
bros. s. a christiānis et iudeis. et hoc dicit i ca. de iona. Po
tius autem dixisset: nō credatis eis: qz habēt libros corrup
tos. Preterea. In capitu. amram. docet sarracenos petere
auctoritatē legis moysi. dicēs. Afferte pēthathencū si estis
veraces: et legite zc. Nō est aut alia causa: q̄re nō legūt sar
raceni predictos libros: nisi qz sapientes sciunt. qđ de facili

deprehendere falsitas alchoran: si libros scđos ⁊ veraces
 legeret. Unde ⁊ alchoran² etiā sibi maliciose puidit ⁊ posu-
 it quattuor remedia ne defereret a suis. ⁊ ne falsitas ei² dep-
 hendat. Unū est: qđ mandauit eos occidi. qđ cōtrariū alcho-
 rano aliqd diceret. sicut patet supius i cap. x. Scđz quia di-
 xit. qđ cū hoib² alterius secte nō dīputaret. Tertiu quia phi-
 buit ne eis crederet. Dicit enī in capit. amrā. Nō credatis
 nisi illi q sequit legē vřam. cū tñ dicat: qđ i euāgelio est salus
 ⁊ directio. Quartū est qđ ab alijs totaliter separent ⁊ dicant.
 Mihi lex mea. ⁊ vob lex vřa ⁊ c. Et p^o. Vos liberi ab eo qđ
 operor. ⁊ ego liber ab eo qđ opamini. et hoc dicit in cap. tōne
 Si ergo sarraceni bene acciperet consiliū alchoran: pculdu
 bio dirigerent. Haberēt. n. euangeliū. et legē moy si. ⁊ alias
 scripturas scđas. maxie cū ipse alchoranus comedādo moy-
 sen. dō ⁊ salomonē ⁊ alios pphas: frequētissime dicat: qđ nō
 pferret vnū alteri. Et hec sufficiāt de quarta questione.

¶ Quinta questio talis est.

b Quinta questio est. Quid sibi vult mahume-
 tus in alchorano. qđ toties et toties replicat
 de se scribēs. credite in deū ⁊ nunciū. obedi-
 te deo ⁊ nūcio. sequimini deū ⁊ nunciū. Scim²
 enī qđ soli deo debet fidelitas credētie. ho-
 nor: latrīe. opatio. obedientie. ⁊ seqlla vie. qđ
 ipse solus est pncipiū ⁊ finis oīum. Unde nullus ppha vnqđ
 fuit ausus hoc dicere: ut deo se taliter ⁊ in talib² associaret. qđ
 nullū potest hēre participē neqđ cōsortē. Nā dñs in lege di-
 xit moy si ⁊ oībus iudeis. Videte qđ ego sim solus. Et iō heli-
 as dixit. Si deus est dñs: sequimini eū. Videt igit mahume-
 tus ex talib² nō solū dare deo participē ⁊ cōsortē: sed facere
 se deo picipē ⁊ cōsortē. Et sic dī in alchorano i cap. elnesa.
 deus nō parcat: si qs dat ei participē. Solus aut xps qđ nō fu-
 it piceps dei. neqđ consors: sed fuit verus de² ⁊ verus hō:
 potuit dicere. qđ tñ nūqđ dixit in quātū hō. Credite in deū et
 in me. vel obedite deo ⁊ mihi. ne hoies crederet eū dei pici-

pem. ⁊ cōsortē. Sed cōtra h. iō. x. vij. Creditis in deū: ⁊ in me credite. Dicendū. q̄ hoc semel siue raro dicere: ad veritatis ostensionē ⁊ fidei informationē non incōuenit. Unde ⁊ alibi etiā dicit. Qui in me credit: opa q̄ ego facio ipse faciet. Et iterum. amē dico vobis: qui in me credit habet vitā eternā.

¶ Sexta questio talis est.

Extra questio est. Quia alchoran⁹ multa magnifica dicit de xp̄o: ⁊ cōtra. villa quedā de mahumeto. Quare sarraceni nō sequuntur potius xp̄m q̄ mahumetū. ⁊ euāgelii q̄ alchoranū? Et q̄ cōtraria iuxta se posita magis elucescāt: videam⁹ originē ⁊ alterqm̄ur: qd alchoran⁹ de vtroq̄ pnunciet. Dicit alchoran⁹. q̄ xp̄s sue matri fuit nūciatus per angelū. ⁊ fuit fortificat⁹ per spiritū sanctū. ⁊ fuit cōceptus ex virtute dei (nō opatione nature.) et natus de virgine sanctissima purificata sup oēs alias mulieres. De mahumeto vero nihil dicit de istis: sed q̄ fuit orphanus errans ⁊ recollectus a deo. Preterea. Dicit de xp̄o q̄ est verbū dei. Et secūdū hoc: nihil potuit ignorare. Mahumetus autē fuit incertus ppheta. Dixit enim se nescire quid de se fieret: aut de suis. Dixit ipse etiā. Nescio vtrum ego aut vos simus in directione. Unde fertur dixisse de patre et matre. Utinā scirē qd est opus eorū. Fertur etiā q̄ ipse fuit prestigatus a iudeis. acubus multis missis in vultum cereum. et proiectis in puteū. Tenent etiā cōmuniter. q̄ ipse mahumetus. vitā veneno finiuit scz ex toxicatione quā immisit ei quedam iudea in minutione. Item. Christus descendit ab abraham per ysaac: cui facta est repromissio de benedictione: ⁊ consequēda hereditate. Mahumetus descendit per ysmael qui non pertinet ad repromissionem. sed de eo est dictum. Erit ferus homo ⁊ manus eius contra omnes. ⁊c. Preterea. Christus nullū vnq̄ peccatum cōmisit cum sit spiritu sancto plen⁹: et sit verbū dei: errare nō potuit. mahumet⁹ autē fuit ydolatra. homicida. raptor: lubricus: ⁊ multis

alijs peccatis obnoxius q̄ (ut dicāt) de^o ei pepercit. Item
 xps miracula stupenda fecit et vtilia. Nam sicut ponit in ca-
 pitulo elmeyde. in fine: xps cecos illuminauit. leprosos mū-
 danit: et mortuos suscitauit. Dabumetus nullū miraculū
 omnino fecit secundū alchoranum. Et si de eo quedā dican-
 tur: aut sunt impossibilia. et absurda (ut q̄ lunā reintegravit
 fractam.) aut inutilia: ut q̄ camella locuta fuit. aut omnino
 occulta. Dicebat enim se facere in abscondito et de nocte: q̄
 de die requisitus monstrare nō poterat. Unde et ei dicebant
 Dicis q̄ ascendis in celū ad deū de nocte: ascende de die vi-
 dentibus nobis et credemus. Xps autē maxima miracula et
 magnifica faciebat de die et in manifesto. et corā multis testi-
 bus. ut eius opera essent omnib⁹ patentia. Preterea. Chri-
 stus fuit magister excellentissimus. Nam sicut in alchorano
 dicitur in capitulo. elmeide. quasi ex persona dei O xpe recol-
 le quomodo dedi tibi spiritum sanctū: ut loquaris homini-
 bus et in cunabulis. et magnis. et docui te librū. et sapientiā.
 legem moysi. et euangeliū. Dabumetus autē fuit doctor igno-
 rans. homo ydiota. nesciens linguā aliam nisi suam. igno-
 rans etiam expositionē sue legis. Dicit enim q̄ solus de^o no-
 uit expositionem alchorani. Preterea. Christus secundum
 euangeliū. fuit crucifixus. et mortuus. et resurrexit vere. et
 ascendit ad celos. et sedet ad dexterā dei. Alchoran⁹ autē di-
 cit: q̄ non fuit mortuus. sed deus assumpsit eum. Igitur taz
 secundū euangeliū q̄ secundū alchoranū. et in omnē euen-
 tum xps viuit. Dabumetus autē omnino mortuus est. sed
 melior est adiutor viuus: q̄ mortu⁹. Relinquo modo alias
 excellētiās singulares quas de xpo ponit euāgelii. Dirū
 est igit^r quō sarraceni nō sequunt^r poti⁹ xpm q̄ mahumetū. et
 euangeliū q̄ alchoranū. Maxime cum sit valde credibile:
 meliōrē legē esse datā mundo per meliōrē legislatorē. et me-
 lius conseruatā a deo verā. et incorruptā. sicut superi⁹ ostē-
 sum est in tertio capitulo. et.

¶ Sextū decimū capit. in quo
 ostendit^r preeminentia euāgelij ad alchoranū.

Reminētia vō euangelij ad alchoranū pōt
 cognosci facillē ex his q̄ supius dicta sūt de
 alchorano. Nūq̄ est s. q̄ alchoran⁹ nō ē lex
 dei. q̄ nō attestat ei lex vet⁹ nec noua. ⁊ quia
 nec stillo nec snia concordat cū alijs. ⁊ q̄ oītra
 dicit etiā sibi ip̄i. et q̄ nullū attestat ei mira-
 culū. ⁊ q̄ nō est rationabilis. ⁊ q̄ continet falsitates aptas.
 ⁊ q̄ vīolēta. ⁊ q̄ inordinata. ⁊ q̄ mala. et q̄ incerta. Nec enī
 omīa p̄ ipsum alchoranū breuiter sunt pbata superi⁹. sed in
 eodē alchorano legentib⁹ melius oīdunt ut possēt dicere cō-
 formiter euāgelio. Si mibi non vultis credere in alchorano
 legite. Horū aut̄ ōria de doctrīna euāgelica manifeste patēt
 Nā ⁊ mahumet⁹ sic xpm̄ excellentissime cōmēdauit sup̄ ali-
 os pphas q̄ nūq̄ fuerūt uel erūt: ita etiā magnificauit doc-
 trinā euāgelij sup̄ oēs alias scripturas dei. Et scim⁹ q̄ nūq̄
 est tā validū ⁊ robustū testimoniū doctrine uel vite: q̄ cū il-
 le laudabil⁹ loquit⁹. q̄ ingerere crimē conat⁹. Dicit. n. ip̄e ma-
 humetus in alchorano i capi. elmepe de. Limitauim⁹ vestigia
 hominū p̄ iesum filiū marie veracissimū patēter. ⁊ dedimus
 ei euāgelii in quo est directio. ⁊ lux ⁊ veritas manifesta. In
 plurib⁹ etiā locis in alchorano excellēter euāgelii cōmen-
 dat. Ip̄m tamē euāgelii in oī lingua ⁊ in oī puincia excellē-
 tissime se manifestat mūdo: ut cōfident⁹ de ip̄so audeā dicere
 sarracenis. Si mahumeto vō de euāgelio uultis uel nō uul-
 tis credere: in uāgelio legite. Et q̄ dicis in alchorano i ca-
 pitu. elenphal. Vult de⁹ q̄ verificet vītas p̄ vbu suū. ⁊ p̄eci-
 datur gubernatio hereticorū. ⁊ veritas verificet: ⁊ vanitas
 euanesceat. Prouidit ⁊ dispensauit deus: ne mūdus ex igno-
 rantiā p̄iret. ut lex illa q̄ gñaliter oīb⁹ ⁊ sola necessaria erat. s.
 lex gñe lex euāgelij. nō vno loco sed in diuersis. puincijs. nō
 vno p̄diomate sed diuersis ⁊ generalib⁹ linguis originaliter
 scriberet. s. ebrayce. grece. ⁊ latine. ⁊ post hoc q̄ fidelē trans-
 ferret in oēs linguas. ⁊ in fine euāgelij mādauit xps̄ discipu-
 lis. q̄ ip̄sū euāgelii p̄ vniuersū mundū efficaciter p̄dicarēt.
 qd̄ vtiq̄ (ut p̄ficere p̄ualerēt) dedit eis domū linguarū. ⁊ vtu-

remiraculorum. Alchoran⁹ autē dicit se esse datū a deo solū arabice. et sarraceni tenēt certissime. q̄ nullus pōt ipm̄ intelligere nisi sciat linguā arabicā. Et cōstat. q̄ nō oēs sciūt linguā arabicā. nec dicere possunt. et in alchorano scriptū est (ut superius est ostensum) q̄ nullus pōt saluari nisi i lege sarracenorū. Et quare vellet de⁹ q̄ soli arabes saluarent. uel sciētes linguā arabicā. Lex autē xpianorū q̄ scripta fuit in oib⁹ linguis dicit. q̄ de⁹ vult oēs hoīes saluos fieri. Igīt sarraceni q̄ solo nōtē dñr saluati (ut superius dictū est) et etiā oēs alij q̄ realitē volūt saluari: sciāt xpm̄ esse saluatore. Legāt euāgelii in q̄cūq; lingua volūt. et inueniēt oia contraria his q̄ dicta sunt superius. et oīa in alchorano. Inueniēt q̄ attestat ei lex moysi. et pphē. et nullā ad eos contrarietate euāgelii hēt. sed cōplemētū et pfectionē oīuz aliarū. Inueniēt etiā in euāgelio stillū nō rithmicū siue metricū: sed simplicē et cōmunē. nō quidē p simplicitate scribentiū. sed p vtilitate legentiū. ut a quolq; p̄dota et simplici cōueniēter posset intelligi. Ad dū etiā hēt nō blāditoriū. nec icōsuetū bavī turpia: s; cōia et honestissima. Fabulā aut nullā oīno cōtinet euāgelii. s; sentētiās verissimas et p̄cipissimas. Et si inter dū similitudines pponat: ex ipso textu manifeste oīdīr. q̄ loq̄r p similitudinē. Recordat aut i snia nō solū cū alijs scripturis sacris (ut dictū ē) s; etiā cū phis q̄ de deo. et v̄tutib⁹. et de vltimo fine hoīs demonstratue et rōnabīlī tractauerūt. Addit tñ quedā altissima ad q̄ ratio naturalis et humana nō pōt ptingere. Nichil tamē oīno dicit: cui per demonstratiōē obuiari valeat. Quia cū demonstratio cōtineat verū: nihil ei potest esse cōtrariū nisi falsū. Sane cōtradictio in euāgelio nulla inuenit. ut nō solū vnū euāgelii cōueniat sibi ipsi: sed etiā oia quattuor euāgelia i oib⁹ essentialib⁹ fidei simpliciter cōueniūt. s. de incarnatiōe doctrina. et passione. et resurrectione. et ascensione xpi: cum tamen ipa quattuor euāgelia in diuersis puincijs. et diuersis linguis et diuersis scriptoribus originaliter sint cōscripta: ut superius dictum est. Quidam tamen simplices crediderunt. q̄ in euāgelio esset cōtradictio. pro eo quia in vno

euangelio vni^o euāgeliste scriptū est aliquid : q̄ d̄ nō cōtinet.
in alio. Sed istud nō est cōtradictio: sed dei dispēsatio. Quia
instigāte spū scō: q̄d vñ euāgelista tacuit: alius dixit. Et q̄d
vñ euāgelista scripsit: nullus aliorū triū negauit. uel aliqd
cōtrariū dixit. Et inter oēs q̄ tuor: nō scripserūt oīa dicta et
facta xp̄i: sed q̄ magis erāt necessaria ad salutē. Quō aut̄ do
ctrina xp̄iana sit p̄fecte miraculis cōfirmata: superi^o est apte
mōstratū in. viij. capi. Vñ nō oportet vltēri^o insistere. Nō est
aut̄ doctrina. nec lex in mūdo: q̄ sit ita rationabilis. z ita p̄fe
cta sicut euāgelica. q̄ oīa vicia extirpauit in radice. phiben
do nō solū inordinatū factū. aut dictū exteri^o: sed etiā inor
dinatū animi motū. vel affectū interiōrē. ut cōcupiscētiā. et
irā inordinatā: ex quib^o oīa mala exteriora sequunt^r. Plāta
uit etiā z cōsumauit oīa bona in mādato p̄fectissime. carita
tis. indilectiōe p̄fecta dei z pximi. q̄ est plenitudo legis. ha
bita. n. amicitia z caritate p̄fecta que nouit cōmunicare bo
na ppria: iā nō est necessariū querere iusticiā q̄ iducit redde
re aliena. Cōtinet etiā euangelii illud naturalissimū et due
nientissimū p̄ceptū. Quēcūq; vultis ut faciāt vobis hoīes:
hec eadē facite illis. Quō solohabito: nō est necessariū aliud
p̄ceptū respectu pximi. Euāgelii etiā nō solū cōtinet verita
tē: sed sic tenēt doctores xp̄ianorū. q̄ si in euāgelio vna sola
falsitas inueniret^r: eadē rōne rotū euāgelii merito habere^t
suspectū. sic superi^o determinatū est in. ix. cap. Violētiā vō
nullā pmittit euangelii. q̄ nymō dicit ipsā violētiā et iniuriā
esse patiēter z hūiliter sustinēdā dicēs. Si qs te pcusserit iynā
maxillā p̄be ei z alterā. q̄ si qs accepit palū: phibere nollī.
sed da ei z tunicā. Docet etiā pillata iniuriā z odio: bñficiā
z amorē reddere dicēs. Diligite inimicos v̄ros. orate p̄ p̄se
quētib^o z calūniantib^o vos. vel bñfacite malefatiētib^o vob.
Neq; obstat. si hec oīa quidā mali xp̄iani nō seruāt. Nā p̄fe
cti seruāt z plent. Neq; enī malorū puerueritas impedit ve
ritatē z perfectionē sanctissime legis. Ordinatissima est euā
gelij doctrina. sicut superius est ostensum. in nono capitulo
ordine temporis. z loci. et ordine doctrine. z ordine materie.

Incipit ab incarnatione xpi determinas que p̄tinēt ad eius
natiuitatē. Post natiuitatē: tpe cōgruo oñdit xpi doctrinā
z sapientiā. Post hec potentia z miracula. Et postea passio
nē z mortē. Et ultio resurrectiōez z ascensionē in celū z c. Sa
ne nullū malū pōt iueniri in doctrinatate p̄fectiōis. Licet in
stabiles et indocti credāt in ea quasdā blasphemias. sic de
incarnatiōe xpi. z passiōe z misterio trinitatis. De quib⁹ (ut
supius dictū est.) accidit q̄ in alchorano dicūt scz. q̄ repro
bāt qd nō intelligūt. certissimū vero est q̄ certissime credūt
et scitur. quo tpe. quo loco. za quib⁹ hoibus scripta fuit euā
gelica doctrina. Certissima etiā est: q̄ mō cōuenientissimo z
facilimo p̄fecte intelligit. Q̄ credēda pponūt p̄ reuelatiōz
diuinā. nō inuestigāda p̄ rationē humanā. ut et simplices ad
eā facili ter possint accedere. et intellectu altī: nequeāt supbi
re. Et licet in se sit certissima: non tamē ab oibus intelligit.
Q̄ nō est oīz fides: sed tm̄ ab humilib⁹ z mūdīs cor̄de. Su
perbi vō et carnales eā pcipere nō possunt. quoz intellect⁹
se habet ad ipsaz euāgelicā doctrinā: sicut oculus noctue ad
lucē solis. Sacri vō doctores fidei xpiane nō iā de nocte (ut
noctue) volāt: sed irreuerberatis oculis radios solis velut
aquile cōtēplant in se. Alijs etiā nescientib⁹. z rationē que
rentib⁹: cōuenienter exponūt fidei veritatē. Nec iā dicūt sicut
in alchorano scriptū est in capi. iōne. z in capi. elchaseri.
q̄ debēt sarraceni dicere alijs nationib⁹ nō credētib⁹ sed cō
tradicientib⁹ alchorano. Adibi lex mea z vobis lex v̄ra. sed
sunt paratī sp̄ ad satisfactiōē oī poscētī rōnē d̄ ea. Hoc autē
ad sapientē p̄tinet. s. assignare rationē sui op̄is: alias: q̄libet
fatuus posset legē condere et cōcludere qcqd vellet z nihil
credatur asserentibus contrarium. (sio sarracenoz.

Cap. xvij. in quo oñditur rñ

D hec nitunt rñdere sarraceni qdā curiosi z p̄tina
ces dicētes Nō dicim⁹. q̄ euāgelii nō sit a deo: cū
alchoran⁹ hec manifeste testet. Neqz q̄ nō sit p̄fe
ctū: cū sit a deo. Sed tā ardua z tā p̄fecta euāgelii cōtinet: q̄
mūdus ea non sufficiebat p̄ficere. Quis. n. pōt deū ex toto

corde diligere et proximum sicut se ipsum. quod potest orare pro persecutoribus
et calumniatoribus. et ex corde benefacere malefactoribus. et perfectissi-
ma aliquid facere quod euangelium precipit: et ideo quod non erat lex contra ob-
seruabiles: prout dicit de mundo. de lege saluationis. et temperauit
precepta. et dedit mundo alchoranum. qui non continet ista difficulta-
sed est facilis ad seruandum. Et ideo dicunt. quod alchoranum est ma-
gis communis et valde sufficiens ad salutem mundi. Et ideo vocant
alchoranum. legem saluationis archonathice. id est per excellentiam. di-
cunt igitur quod alchoranum succedit. quasi loco euangelij. Et quod quicquid
bonum erat in euangelio. totum est in alchorano. ita quod non est opus
euangelio. Sed hoc continet falsitatem manifestam. Non enim potest di-
ci. quod euangelium sit datum ad tempus. puta usque ad alchoranum. et
postea alchoranum successerit ei ad salutem. Cum alchoranum mani-
feste testetur. quod in euangelio est directio et salus. Preterea. non
potest dici quod postquam deus dedit euangelium: aduerterit quod mundum ipsum
seruare non poterat. et correxit nullum et temperauit precepta. ut deus
facta notanda putet ab euentu. Sciebat enim deus a principio: et quod
euangelium contineret. et quid homines possent. Preterea. ipse al-
choranum dicit. quod sarraceni non sunt nisi compleant euangelium et le-
gem moysi. Et quomodo posset euangelium dici perfectum: si non erat propor-
tionatum viribus hominum. nec poterat contra obseruari. Preterea.
Si euangelium est perfectum: continet quod sunt necessaria ad salutem. quod
autem obest: si postea quedam alta consilia magne perfectionis conti-
neat. quod non dicit esse necessaria ad salutem. Preterea. Quanto
lex aliquid est magis larga: tanto est minus meritoria. Si igitur alcho-
ranum est leuius quam euangelium: non est tante efficacie ad salutem. Non
enim deus dedisset legem minoris efficacie et magis strictam. Sed con-
stat quod in alchorano dicitur: quod per alchoranum possunt saluari etiam de-
mones. igitur est lex alchorani maioris efficacie quam euangelium. et
magis stricta. Preterea. Si alchoranum est magis larga lex et magis fa-
cilis. est magis periculosum et magis culpabile eam non obseruare. Sed
sarraceni eam non obseruant. et periculosi peccant. quod autem non compleant
nec obseruent: patet. Bibunt vinum. et inebriantur. comedunt illicita.
non obseruant ieiunium. nec orationem. nec expendant iuxta facultatem.
et alia multa que melius nouit que conuersatione eorum probauit. et

siue dicāt esse facīle. siue difficīle: p̄culū nō euadūt. Sed re
 da: mabumet? visus ē dare legē facīle. sed nō est p̄miss⁹ a deo
 sic tēpare calamū: qn̄ difficilia multa mīsceret. Lōtinet enīz
 difficultatē ad itelligendū: qz in ea dī. q̄ a solo deo itelligit
 hoc aut quantū sit irrationabile: patuit sup̄ius in. viij. cap.
 Lōtinet. n. difficultatē ad credendū. Dicit. n. q̄ v̄go maria
 peperit ihm̄. z q̄ de⁹ hēt verbū. z spm̄ sctm̄. q̄ sūt ardua etiāz
 nre fidei. q̄ tñ est cōfirmata mīr̄aculis. Lōtinet etiā difficulta-
 tē in ope ad adiplēdū. ut de circūcisīōe. z de vīno nō bibēdo.
 z ebrietate vitāda. z de ieiunio. z orōne. et de expendēdo sm̄
 facultatē sibi a deo datā. z multa alia q̄ paucissimi sarraceni
 seruāt. Igīf sic fuit necessariū mūdo: q̄ leutgarent p̄cepta
 euāgelij z daret alchoran⁹ leuior: ita ēēt neccāriū: q̄ adhuc
 daret alia lex leuior. q̄ possz ab hoīb⁹ leui⁹ obsuāri. et tā euā
 geliū q̄ alchoran⁹ totalī q̄ sarraceni. Vel si pauci saluaret: ēēt
 culpa dei q̄ dedit talē legē: qnā hoīes suare nō possūt. q̄ si b
 ē icōueniēs: stādū ē in p̄mo. s. q̄ euāgelij sit lex a deo scripti-
 ma parit̄ z obsuābil mūdo. Qd nob ccedat ihs xps. Amē.

Explicit libellus intitular⁹ cōtra legē sarracenoy edi-
 tus a fr̄e Ricoldo florētino de ordine predicatorū: sacre
 theologie p̄fessore. Im̄p̄ssus hispalī: p̄ Stanislau polo-
 nū. āno a natiuitate dñi nri iesu xpi. m. d. xx. die marcij.

